

Domoljub

V Ljubljani, 3. november 1938

Leto 51 • Štev. 44

Volilni govor dr. Korošca

Zmagali bomo mi!

V nedeljo so se sestali polnoštevilno člani banovinskega odbora JRZ za dravsko banovino. Sejo je vodil predsednik strankine banovinske organizacije notranji minister g. dr. Anton Korošec. Obravnavali so tekoča vprašanja v zvezi z volitvami dne 11. decembra. Pri tej priliki je imel g. notranji minister in predsednik banov. organizacije JRZ sledeči govor:

»Naša stranka stoji danes v sredini političnega življenja v državi. Ona je najmočnejša, najbolj organizirana stranka, stranka z jasnim programom za sedaj in za bodočnost. Nobena druga stranka ji ni v razsežnosti in moči enaka. Dravska, Dunavska, Moravska, Vardarska, Zetska, Drinska in Vrbaska banovina so v njenem taboru. Napoved, kakšen bo izid volitev dne 11. decembra, zaradi tega ni težka.

Zato pa vidimo, da se vse druge stranke, strančice in pokreti iz strahu pred prevelikim porazom zbirajo in strinjajo skupaj v eno skupino, da bi izvlekle čim več uspehov iz volivnega boja. Komunisti, socialisti, pohorci, pofovci, nezadovoljneži in vsakovrstni odpadki iščejo in prosijo zavetja in zaščite pod streho Radičeve ali Mačkove stranke. To je res mešanica, ki se razdrobi v svoje drobce, ako močno udariš po njej. In mi bomo dne 11. decembra z vso svojo močjo udarili po njej, da se bo razletela v drobne kosce.

Ta mešanica, ki se lepi na Mačkovo stranko, nima nič skupnega ne med seboj, ne z dr. Mačkom. Naj reče kar kdo hoče, mi smo po svojem programu vendarle prvi in edini poklicani, da se sporazumemo z dr. Mačkom glede ureditve naših notranjih razmer. Mi imamo voljo za to, mi imamo moč, mi imamo tudi jasn program za to. Združena opozicija nima niti sedaj, niti ne bo imela v bodoče dovolj moči, niti nima dovolj izdelanega programa za to. Kako pa se naj pofovci, pohorci, socialisti, komunisti uporabijo v enotno konstruktivno delo, tega pa nihče ne ve. Smešno bi bilo kaj takega trditi in verovati.

Predpostavimo, četudi tega nihče ne veruje, da bi naša pisana opozicija dobila dne 11. decembra večino. Ona bi ne bila sposobna niti za trenutek, da prevzame in nosi na svojih ramenih celo državno zgradbo. To je le koalicijska za volivno borbo proti nam, ne pa koalicijska za vladanje! Nastale bi težave in zapletljaj, ki si jih noben prijatelj miru in reda v državi ne more želeči, posebno v sedanjih časih ne, ko je mednarodna situacija še vedno motna in nejasna.

In kaj bi pomenilo zunanjepolitično, ako bi, recimo, zmagal ta konglomerat? Mi bi se takoj oddaljili od sedanje zunanjepolitične linije, ki nam je ravnokar zasigurala mir na vse strani, nas obvarovala vsake vojne nevarnosti in nam ohranila celino in ugled države. Kdor se hoče podati v vojne nevarnosti, naj gre s komunisti, socialisti, pofovci in pohorci, pametni in trezni ljudje pa, o tem sem prepričan, bodo šli z nami, ki smo tudi zunanjepolitično prestali skušnjo z odličnim uspehom.

Ali ni značilno za miselno zaostalost naše opozicije, da prihaja še vedno z zunanjepolitičnimi predlogi, ki so v zadnjih viharjih časih doživeli brodolome in ki jo zapuščajo sedaj tudi njeni dosedanja poborniki?

V politiki je vedno treba gledati v bodočnost in naš narod naj v teh volitvah dobro premisli, v katero smer naj plovemo, v nevarnosti vojne ali pa v mirno sožitje narodov. To je treba enkrat glasno povedati, da ne bo zaradi bodočnosti kakšne nejasnosti.

Naša zmaga pomeni: nadaljevanje naše notranje pomirljive politike in razširjenje le-te za rešitev vseh važnih političnih vprašanj, zmaga nasprotnikov bi pomenila popolno zmedo v notranjih razmerah. Nihče ne bi vedel ne kod ne kam.

Naša zmaga pomeni: prijateljstvo z vsemi narodi, posebno s sosednjimi, ohranitev dragocenega miru; zmaga nasprotnikov bi pomenila, da krenemo na nova pota, polna nevarnosti za mir in za državo.

Naša zmaga pomeni, da vemo, kam gremo v notranji in zunanji politiki.

V teh volitvah gre za tako važne in velike stvari, da se mi zdi premalenkostno, da bi se v tem trenutku bavil z različnimi Kramerji, Puclji, Petejani ali celo s Stanovniki. Vsakdo nam mora priznati, da smo celo državo in z njo tudi Slovenijo vodili k napredku, blagostanju, miru in redu. To so neprecenljivi uspehi naše notranje in zunanje politike.

Zopet se čuje, to se namreč ponavlja pri vsakih volitvah, da dr. Korošec in njegovi prijatelji prodajajo in izdajajo Slovenijo.

Vsakdo v državi, Slovenec, Hrvat in Srb ve, da dr. Korošec ljubi svojo državo in svojo Slovenijo. Ali ljubezen prodaja svojo zemljo? Kdo se je briga od zedinjenja sem do danes za Slovenijo? Kdo se je briga za univerzo? Za srednje šole, za meščanske šole, za ljudske

šole, za akademijo znanosti in umetnosti? Vsi so bili nasprotni, vsi so nam metali polena pod noge, vsi so govorili o slovenskem jeziku nasprotno ali vsaj s preziranjem. Vsega tega in marsičesa ne bi imeli, ako bi dr. Korošec in njegovi pristaši ne bili zvesti v ljubezni do svoje ožje domovine. Poglejte samo, kaj smo imeli pred dvajsetimi leti in kaj imamo danes! Vkljub nasprotovanju onih, ki sedaj visijo na Mačkovi listi, smo dosegli velikanski napredek in mi vemo, da naše delo in naši uspehi še niso končani.

Naša vlada je trdno odločena, da bo po volitvah resno pristopila k reševanju notranjih razmer. V tem volivnem boju dajati kakšno podrobna pojasnila, za to volivna razburkanost ni prikladna. Gotovo bodo Hrvati z nami bolj zadovoljni kot s svojimi zavzniki pofovci, pohorci in komunisti.

Da mislimo na Slovence, je samo po sebi umljivo. Za bodočnost Slovencev se ni treba nič bati.

Vse razumem, kar se sedaj dogaja v početku volivne borbe. Razumem, da je večina naših nasprotnikov izgubila svoje glave in svoje programe in da se v splošni zbeganosti zateka k dr. Mačku. Samo tega ne razumem, da bo dr. Maček pod svojo streho vzel tudi komuniste. To je nekaj nezaslišanega, nekaj strašnega, ker daje s tem pobudo največjim neprijateljem družabnega reda in miru. Nevarno se je s tem strupom igrati. Toda treba je pred vsem svetom pibiti to žalostno in nevarno početje. Vsa Evropa, posebno naše sosedne države, se bore proti temu strupu, a dr. Maček ga sprejema pod svojo streho! Komunizem ni neškodljiv kakor je n. pr. saharin, on je strup.

Da mislimo na kmeta, obrtnika in delavca, mislim, da smo to dovolj pokazali že doslej s svojimi dejanji. V ozki zvezi s temi stanovni bomo tudi v bodočnosti storili vse, kar zahteva njihova korist in njihov napredek. Prepričan sem, da bodo naše finance, ki so sedaj bile drugod angažirane zaradi nevarne zunanjepolitične situacije, kmalu dovolile, da se tudi našim uradnikom, ki tako vestno vršijo svoje dolžnosti, priteče v pomoč in izboljša njihovo težko stanje.

Trojno je potrebno za našo čim sijajnejšo zmago: da smo složni in se ne ukvarjamo z malimi osebnostnimi vprašanji, da gremo z vso vmo na delo in da ne zanamajamo intenzivne agitacije; da gremo z navdušenjem, korajžjo in ponosom po svojo zmago!

Cerkvica bela

Pomudimo se še par hipov pri lepoti naših cerkva. Zunaj, smo že rekli, da poskrbimo vsi, ki nam ta reč mar gre, za lepoto cerkve same, kakor tudi njene bližnje okolice.

Pa tudi znotraj morajo biti naše cerkve nekaj lepega, nekaj mičnega. Ne dopuščajmo, da bi se mogel kdorkoli pritoževati, da je v njih vse polno nepotrebnega prahu, pajčevin in smeti. Ne samo takrat, kadar je morebiti v naših podružnicah sv. maša, tudi sicer naj cerkvenikova dekleta rada pogledajo, kako je tam v hiši, ki jo je naš Gospod in Bog izvolil, da bi ga človek tamkaj molil. Hiša božja je le hiša božja, četudi ni vsak dan maše v njej. Kadar pa je v njej maša, mora biti pa še lepša! To naj bi ne bila samo skrb cerkvenikove družine, ampak skrb vseh vaščanov, recimo vsaj skrb vseh vaških deklet. Nikar se ne postavljajmo na tisto ozkosrčno stališče, češ cerkvenik naj skrbi za lepoto cerkve, zakaj ima pa biro!

Cvetja v naše cerkve, cvetja na naše oltarje!

Ponekod imajo veselje nakupiti papirja vseh mogočih barv, kar jih je najti pod tem ljubim božjim solncem in napraviti cele zaloge subega papirnatega cvetja. In v tem umno skupaj zmašenem cvetju vidijo in gledajo višek lepote in okrasja za naše oltarje. Če so podobe bolj zagnjene in odete v to, papirno navlaklo, lepše se jim zdi in bolj jih občudujejo.

Najlepše za oltar so vedno le še žive cvetlice. Lepo cveteče, v vseh barvah, kar jih premore vaša hiša. Seveda je s cvetočimi in svežimi cveticami malo več dela in opravka, kakor s suhimi. Večkrat jih je treba prenašati v cerkev in iz cerkve, zakaj cvetlice ljubijo zdrav zrak in notranji zrak jim ne ugaja, naj bo doma ali v cerkvi. V notranjih prostorih prično hirati in pešati. Zato ven s njimi, kadar niso na svetem kraju potrebne! Tegale dela se marsikje boje, zato pa silijo na oltarje s suhim cvetjem. Morebiti mi boste povedali, da jih celo duhovniki marsikje ne marajo gledati na oltarjih, češ, da je njihova mokrota oltarju škodljiva. Seveda je, če jih po cele tedne puščate na oltarjih in jih morebiti še tam zalivate. Ali pa, zalivate jih zunaj cerkve in potem precej spet z njimi nazaj na oltarje. Ni spak, da bi se tako ne delala škoda. Kar na dve strani se dela: Vam in cerkvi. Vam, ker tako negovane rože morajo začeti hirati, če bi ne hotele. In cerkvi, ker večna mokrota mora prej ali slej uničiti oltarje. Vidite, to je, kar nekateri duhovniki odvrta od živega cvetja v hiši božji.

Druga napaka, ki jo marsikje opazujem, je pa ta, da hočejo ponekod ves oltar odeti v cvetje. Oltar je kar preobložen. Vse, kar vas premore, mora biti na oltarju. To je pa spet preveč in prehudo. Potem pa še zameri: »Če danes ne bodo moje cvetlice na oltarju, potem jih pa nikoli več ne dam! Ali se vam ne zdi, da je to spet prevelika in napačna gorečnost? Oltar je potem kakor bi bil ves pogreznjen v grmovje: prevelika navlačka ga kazi.

Včasih, za izprembo je tudi primereno, če prinesemo vrtnega cvetja na oltar. V šopkih seveda. Pa spet vidim, da marsikje ne znajo več delati čednih šopkov. To, kar

se marsikje vidi, niso več šopki, ampak kar cele metle. Kakor se ti odreže na vrtu, tako pa vtakneš v šopek. Ne! Tako pa res ne gre. Malo okusa je pa že treba tudi imeti. Četudi dam šopek le za en dan na oltar, mora vendar le biti šopku podoben, nikdar pa ne metli. Šopek, ne pa kako zmašilo. Pomnite da so šopki kvečjemu za en dan ali za dva. Potem pa ne spadajo več na tako odlično mesto. Veneti začne in voda v posodi se začne pariti in dajati od sebe zelo neprijeten duh.

Še nekaj naj omenim, kar mi po naših cerkvah marsikje ne ugaja. To je pa ponarejeno cvetje. Pozimi, ko naše cvetke ne cveto, pa na morebiti zelene rastline potaknemo umetno cvetje. Verjemite, da je cvetlica lepša, če je vsa zelena, kakor pa, če jo našemarimo s ponarejenim cvetjem. In še bolj, če nataknejo nanjo nekaj rdečega, nekaj višnjevega in za priboljšek še nekaj rumenega cvetja. Tako spakdrana cvetica res ne spada na oltar.

Slovenska dekleta! Ko berete tele vrstice, berite jih brez zamere. Nič nimam zoper vašo gorečnost in zoper vašo nežno skrb za lepoto vaše domače župne cerkve ali pa podružnice, samo vaš morebitni malo pokvarjen okus za lepoto sem vam hotel malo izboljšati. Saj same vidite, da je okus za

pravo in resnično lepoto padel marsikje daleč, daleč pod ničlo. Kar tiste svoje sovražnice pogledjte, ki hodijo okoli s pobarvanimi »žnablji«, pa boste videle, da govorim in pišem samo čisto resnico. Dekle s pobarvanimi žnablji in pa roža s ponarejenim cvetjem so si v najbližjem sorodstvu: oboje je spaka božjega stvarstva!

Mimogrede naj pa vam še tole povem. Današnje dni se po naših šolah učite ročnih del. In krasne reči ponekod izdelujete. Ali bi se učenke višjih razredov ne znale pominiti s svojo učiteljico ročnih del in ta bi stopila v dogovor z domačim župnikom, pa bi marsikje in z majhnimi stroški napravile za svoje cerkve nove in že zelo po prenoviti vpijoče oltarne prte? Ali pa bi to delo prevzela dekleta nekaterih gospodinskih tečajev. Vsa sedanji rod bi užival lepoto vaših del in nekatera cerkev bi po nizki ceni prišla do nekaj čednega. Vzorcev za tako delo vam dajmo danes dni gotovo ne manjka. »Vigred« jih prinaša, tudi »Mladik« ima v svojih prilogah marsikaj primerne in porabnega. Čemu bi ti toliko številni vzorci ležali neizrabljeni!

Več skupnosti in več ponosa! Potem, ko se bo v naših lepih belih cerkvah kazal tudi kos naše ljubezni in našega truda, potem nam bo njih lepota še enkrat bolj pri srcu.

No, dekleta, kaj boste rekly k tem zadnjim besedam?

Jezik očistite peg

Pod zgornjim naslovom prinaša »Naša moč« uvodnik, iz katerega posnemamo sledeče:

Že več kot 100 let je poteklo od tistih časov. Naš slovenski jezik je bil takrat na splošno jezik širokih slovenskih množic. Jara slovenska gospoda ga je poslušala le zviška in govorila rajši nemško. Le mala peščica rodoljubov je gojila z ljubeznijo svoj pravi materinski jezik. Med njimi največji je bil France Prešeren, ki je zapel v slovenskem jeziku tako lepo in močno, da se je postavil v isto vrsto z velikimi pesniki mogočnih in starih narodov.

Ze takrat pa so se pojavili med Slovenci ljudje, ki so menili, da slovenščina nima prihodnosti. Premajhen se jim je zdel slovenski narod in njegov jezik presiromašen, da bi moglo iz njega kaj močnega nastati. Zato so začeli zagovarjati misel, da se mora slovenščina stopiti s srbohrvaščino v nov jezik, ki naj bi se imenoval ilirščina. Prešeren je vedel, da bi v umetnem novem jeziku slovenščina utonila. Imel pa je tudi globoko vero, da je slovenščina popoln jezik, ki nič ne zaostaja za jeziki drugih narodov, ter da je v slovenščini mogoče izraziti na popoln način prav vse, kar more biti predmet človeškega živja in bitja. Svoji veri je našel temelj v

lastnih pesmih, ki jih v tej svojski prešerenovski lepoti ni pesnil med Slovenci nihče ne pred in ne za njim.

Prešeren je imel prav. V teku dobrih 100 let so mu sledili Levstik, Cankar, Kette, Zupančič, Finžgar, Pregelj in drugi ter v slovenskem jeziku ustvarili dela, ki jih občuduje svet in jih mogočni tuji prevajajo v svoje jezike. Pri tem pa prevajalci ne tajijo, da je slovenski jezik tako bogat in poln lepote, da je za marsikaj celo v jezikih velikih in starih narodov težko najti ustrežajoči izraz. Slovenščina je pri vseh kulturnih narodih priznana kot dovršen jezik visoko kulturnega slovenskega naroda. Slovenščina je oplodila človeško kulturo z nesmrtnimi deli lepote. Slovenščina je po stoletnih borbah državni jezik v Jugoslaviji. Slovenščina je edina trdna vez med dobrim milijonom Slovencev v Jugoslaviji in drugim milijonom Slovencev izven meja Jugoslavije. Slovenščina je po Slomškovihih besedah končno tudi božji dar, ki smo ga dolžni varovati kakor punčico svojega očesa. Po besedah istega svetniškega rodoljuba pa smo dolžni tudi čistost jezika varovati kakor neomadeževanost svoje neveste.

Po vsem tem je tem bolj žalostno, da danes Slovenci svoj jezik tako malo spoštujemo in tako malo nanj pazimo. Sicer se še nikdar ni tiskalo toliko knjig v slovenskem jeziku kot dandanes, a tudi nikdar nismo s tako lahkoto in brezbriznostjo vnašali v naš jezik tuje izraze, kot delamo to danes. Ker za to ni nobene potrebe, si je mogoče tako omadeževanje jezika razlagati le z ono suženjsko miselnostjo, ki meni, da je imenitno le to, kar je tuje. Toda če bi bila taka miselnost vsaj odpustljiva v časih tujerodnega na-

Dobro in poceni

kupite vsakovrstno oblačilno blago pri staroznani manufakturni trgovini

Janko Češnik

Ljubljana, Lingerjeva ulica 1.

KAJ JE NOVEGA

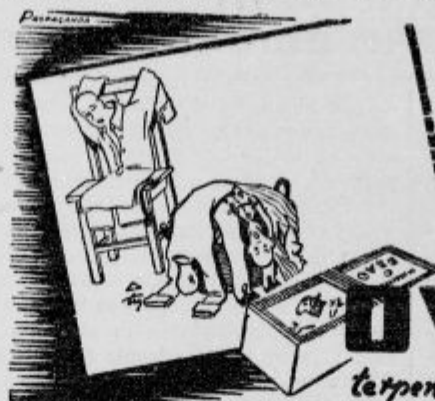
OSEBNE VESTI

o 70 letnico je praznovala te dni Marija Marenko, po domače Pogačnikova mama v Trnovem v Ljubljani. Na mnoga leta!

o 60 letnik je postal mož odločno katoliškega prepričanja Anton Merc, uradnik okr. sodišča v Mariboru. Bog živi jubilara še mnogo let!

DOMAČE NOVICE

d Novo poslopje mariborskega bogoslovja je prišlo te dni v surovem stanju pod streho. Pred običajnim likofom je izpregovoril tudi škof dr. Tomažič, spominjajoč se dobrotnikov, ki so omogočili, da je prišla pod streho ena največjih zgradb v Sloveniji. Na naslov delavcev je škof dr. Tomažič rekel sledeče prisrčne besede: Kaj naj rečem vam, dragi delavci. Vi niti ne slutite, kako visoko spoštujem pošteno delo in pridnega delavca — saj sem rojen in vzgojen v preprosti kmečki hiši — vi ne veste, kako želim in Boga prosim, da bi bilo razmerje med delodajalci in delavci zadovoljivo usmerjeno na podlagi krščanske pravičnosti in ljubezni, kako bi bil vesel, če bi vedel, da vsak delavec dobi zadostno plačilo, tako da more preživljati sebe in svojo družino in biti deležen vsaj navadnih udobnosti in prijetnosti življenja. Bog nam daj dočakati boljše čase vesplošne pra-

Oh, oh propadamo...
Usmiliti se nas!

Tako vzdihuje perilo pred pranjem. Vse se je že poskusilo, samo eno še no, namreč pravo terpentinovo milo »Oven«. Perite nas z milom »Oven«, katero nam daje prijeten svež duh.

OVEN
terpentinovo milo

vičnosti in ljubezni, zadovoljnosti in sreče, vam iz srca želim v zahvalo za to, da ste se vztrajno trudili, težko in globoko kopali, zato pa z božjo pomočjo zgradili tako visoko stavbo!

d Občni zbor Družbe sv. Rafaela. V beli dvorani hotela »Union« je imela ono sredo občni zbor Rafaelova družba, ki ima nalogo, da skrbi za naše izseljence. Tega občnega zbora se je udeležil tudi svetnik Barac, ki je zastopal ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje. Občni zbor je začel in mu tudi predsedoval prevz. g. škof dr. Rožman, ki je pozdravil vse zastopnike, nato pa je dal besedo p. Zakrajšku, ki je podal izčrpno poročilo o delu družbe in predvsem poudaril, da se njenega dela veselijo zlasti naši izseljenci. Za tem je orisal smernice in bodoči

načrt RD, ki obsega prav vsa vprašanja, ki se tičejo izseljencev. Poročilo podpredsednika je sledilo tajniško poročilo, ki ga je podal tajnik Premrov, in temu je sledilo poročilo blagajnika prelata Volca. Nato je spregovoril nekaj tehtnih besed o nadaljnjem delovanju za naše izseljence še prevzvišeni. Poudaril je, da je treba za naše izseljence v Nemčiji duhovnika, a sprožil ponovno misel na izmenjavo naših vseučilišnikov med Ameriko in našo državo, nujno je potreben tudi nov, angleško-slovenski slovar in še druge stvari. Takoj nato so bile volitve novega odbora, pri katerih je bil ponovno izvoljen za predsednika škof dr. Rožman, podpredsednika pa sta dr. Ivan Tomažič, vseučiliški profesor, in p. Kazimir Zakrajšek.

d 3400 učencev je na meščanskih šolah v Sloveniji.

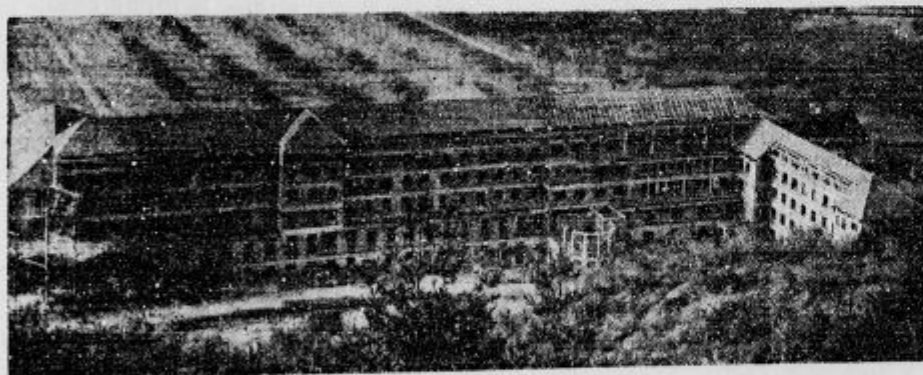
d Novo pokopališče je blagoslovil preteklo nedeljo v Dravljah, ki so sedaj priključene Ljubljani, arhidiakon kanonik dr. Tomaž Klinar ob spremstvu krajevne duhovščine. Novo pokopališče je zelo prostorno ter bo predvidoma zadostovalo za Dravljane najmanj za 50 let.

d Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zjutraj na lačje pa isto množino. Prava »Franz-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. 8. br. 80474/35.

d Rogaška Slatina v letošnji kopalni dobi. Skupen obisk 8065, od tega odpade na Jugoslavijo 6347, na inozemstvo 1718. Od posameznih držav inozemstva zavzema prvo mesto Madžarska (866), sledi bivša Avstrija (305), Italija (140), Nemčija (137), drugi inozemci odpadejo na razne evropske in izvenevropske države. Število prenočnih znaša 120.230, od teh odpade približno dve tretjini na zdraviliške hotele, ena osmina pa na zasebnike. Maj in junij sta bila zaradi slabega vremena in zaradi novih razmer v Avstriji sicer nekoliko klavirna in pesimisti so že sklepali na izredno slabo sezono. Položaj pa se je v juliju in v avgustu izredno izboljšal. Dnevno stanje gostov se je v teh mesecih dolgo gibalo nad številko 1700 in bilo je prav težavno spraviti vse najavljene in nenajavljene goste pod streho. Šlo pa je vendarle, čeprav so se uporabljale tudi kopalne kabine kot prenočišča. — Letos so bili v Rogaški Slatini zaradi znanih razmer na češkoslovaškem tudi gostje, ki so se sicer zdravili v čeških Karlovih Varih.

d Proračuni naših mest. »Gradska občina« je objavila v svoji zadnji številki prora-

Pretekli teden so v Mariboru dozidali v surovem stanju bogoslovno semenišče. To bo ena največjih in najmodernejših stavb v Mariboru. Popolno dovršeno bo šele prihodnje leto.

silja nad našim narodom, je nedopustljiva danes, ko živimo v svoji lastni narodni državi.

Borba za čistost našega jezika je temeljna dolžnost slehernega zavednega Slovenca. Danes, ko preplavljajo našo zemljo tujci z dobrimi in zlimi nameni, je nad vse važno, da vidijo, kako na naši zemlji morejo biti deležni pač naše slovenske gostoljubnosti, ni pa mogoče nobeno razpravljanje o tem, da živi tu slovenski narod, ki je sestavni del svobodne Jugoslavije. Z uporabljanjem tujih (neslovenskih) izrazov napravljamo pa na tujca vtis, kot da nismo ud velike slovanske družine, temveč po sili razmer od tujega rodu odkrhnjeni, ki pa smo ohranili še polno prvotnih (tujerodnih) izrazov. Tako mišljenje je tujcu kaj všeč, v sedanjih razpravah razmerah v svetu pa bi bilo lahko za nas usodno. Pomnimo: Slehera tuja beseda, ki jo uporabljamo zlasti pred tujcem, je lopata prsti, ki jo tujec grebe za naš narodni grobl

Borba za čistost našega jezika je tudi izrazito državotvornega značaja. Le čista in iz slovanskih pravirov zajeta slovenščina nas lahko zbližuje z brati, tuje spake v jeziku nas skupni družini le odtujujejo. Ali ni v lastni domači hiši tujec oni sin, ki ga je usoda zanesla v tujino, pa se vrne in govori mešanico, katere domači ne razumejo? Kako boli očeta, kako težko je pri srcu materi, ko morata slišati, kako se jim rodni sin spakuje!

Pred Šenklovžem v novi manufakturi

kupite ob veliki izbiri zimskega blaga — res dobro in poceni!
Ljubljana - Pred Škofijo 13.

20 letnica slovenske narodne vlade

20 let je minulo 29. oktobra, odkar je bila sestavljena v Ljubljani slovenska narodna vlada. V njej so sodelovali sledeči može: predsednik † Josip Pogačnik, poverjenik za notranje zadeve † dr. Janko Brejc, poverjenik za finance dr. Vekoslav Kukovec, poverjenik za pravosodje dr. Vladimir Ravnihar, poverjenik za kmetijstvo † prelat Andrej Kalan, poverjenik za vero in prosveto † dr. Karel Verstovšek, poverjenik za javna dela inž. Vladimir Remec, poverjenik za trgovino in industrijo † dr. Karel Triller, poverjenik za pošto Pavel Pestotnik, poverjenik za deželno brambo † dr. Lovro Pogačnik, poverjenik za zdravstvo dr. Anton Breclj, poverjenik za socialno politiko † Anton Kristan.

Ta narodna vlada je vodila usodo slovenske zemlje, vzdrževala stike s Hrvti in Srbi, vse do 1. decembra 1918, ko so Slovenci po treznem premisleku sklenili novo državno skupnost s Srbi in Hrvti.

S tem je bila ustanovljena nova močna država Slovencev, Hrvatov in Srbov — Jugoslavija, v kateri so vsi trije narodi videli jamstvo za boljšo bodočnost, neoviran narodni, politični, kulturni in gospodarski razvoj.

Slovenska narodna vlada je v kratki dobi svojega obstanka izvedla najtežje naloge, ki so jo čakale: vzpostavila je novo oblast, po svojih močeh zavarovala slovensko ozemlje, poskrbela s silnimi naporji za to, da so ogromne množice sestranih in zbeganih avstrijskih vojakov prešle s fronte čez naše ozemlje domov, ne da bi Slovenija v tisti zmedbi prehujo trpela. Ta narodna vlada je tudi pripeljala Slovence v Jugoslavijo. Njen kratki, toda pomembni obstanek je bil tak, da se Slovenci ob 20 letnici lahko s ponosom in priznanjem spominjamo, saj smo v najhujšem času za Evropo dokazali prav z ustanovitvijo svoje vlade narodno in tudi politično zrelost.

čune naših mest (brez proračunov mestnih podjetij) za l. 1938-39. Ti proračuni so znašali v milijonih din: Belgrad 339,97, Zagreb 268,51, Ljubljana 117,82, Novi Sad 35,03, Sarajevo 36,82, Split 36,02, Skoplje 34,51, Banja Luka 10,90.

d Pogravljene občinske meje. Kr. namestniki so na predlog notranjega ministra dr. Korošca podpisali ukaz z izločitvi krajev Bečje, Gornja Brezova, Lončarjev dol in Zigarški vrh iz občine Sevnice in priključitvi k občini Blanca v brežiškem okraju.

d 13.000 ljudi v Zagrebu bo morale seti po abecedniku. Toliko je namreč v kulturnem središču Hrvatske še vedno nepismenih med odraslimi. To porazno dejstvo so ugotovili po statistikah mestnega popisovalnega urada. Da bi vse te nepismene naučili brati in pisati, bo treba potrojenega truda in napore vseh tistih organizacij, ki so si nadele nalogo pregnati nepismenost iz vrst hrvaškega naroda. Kakor znano, so v tem delu najbolj agilna društva »Napredak«, »ABC« in »Seljačka sloga«. Tudi letos pobirajo imenovane organizacije prostovoljne prispevke v korist te akcije, da morejo potem za male denarje prodajati med nepismenimi abecednike.

d Še enega jeenesarskega župana so zaprili. Nad 60.000 din občinskega denarja in 50.000 din iz občinske hranilnice je vzel župan v Pučincih v Prekmurju, Stefan Kuhar. Pred nekaj dnevi je prišel pregledovat občinsko poslovanje preglednik iz Ljubljane in tako ugotovil primanjkljaj 60.000 dinarjev. Zatem pa še primanjkljaj 50 jurjev v občinski hranilnici. Zaradi tega so oblasti Kuharja zaprile, kar je izzvalo v kraju veliko presenečenje, ker je bil Kuhar ugleden posestnik, ki je bil tudi zelo premožen in je hotel to pot kandidirati na dr. Mačkovi listi.

d Svinjska kuga se je pojavila v dalmatinskem Sibeniku.

d Slovensko prosvetno društvo v Belgradu je imelo pred kratkim svoj redni občni zbor. Odborniki so podali poročila o delu v pretekli poslovni dobi. Ugotovili so, da so bili prosvetni večeri dobro obiskani. Priredili so več zabavnih večerov. V okviru društva obstoji in deluje pevski, ženski glasbeni in dramski odsek. Zelo delaven je klub slovenskih katoliških akademikov. Knjižnica šteje 1497 knjig. Na razpolago je lepo urejena čitalnica. Končno je bil izvoljen večinoma stari odbor z dr. Bizjakom na čelu.

d Toplota je v zadnjih dneh občutno padla po vsej državi. Iz južnih krajev v Srbiji prihajajo poročila, da v višjih krajih pada sneg že nekaj dni. Tudi v okolici Zagreba se je močno ohladilo ter je sneg zapadel na Sijemenu. Sicer ga je veter kmalu razpihal, vendar pa je bil ta sneg prvi znanilec bližajoče se zime in opomin za zamudnike, da so si začeli nabavljati kurivo.

d Novo kmetijsko šolo je blagoslovil v Rakicanu v Slov. krajini, dne 23. oktobra, mariborski škof dr. Tomažič. Navzoč je bil

Med zasliševanjem je ustrelil sodnika

Razpravna dvorana cerkniškega okrajnega sodišča je bila 27. oktobra pozorišče strahotnega zločina, kakršnega Cerknica in notranjski kraji ne pomnijo. Višji pisarniški official Rožanc Anton, ki je bil v preiskavi zaradi nepravilnega poslovanja, je med zasliševanjem ustrelil sodnega starešina Slabeta Franceta, nato pa še samega sebe. Strašna novica se je kakor blisk raznesla po vsem kraju in se je v nekaj trenutkih nabralo pred sodnim poslopjem več sto ljudi, ki so silili v sodnico, da je orožništvo, ki je takoj prihitelo na kraj zločina, komaj vzdrževalo red.

Posredna priča strašnega dogodka je bil samos luga, ki je čakal med zasliševanjem na hodniku pred razpravno sobo. Višji official Rožanc je bil že precej časa pri zasliševanju, ko je v razpravni dvorani nenadoma počil strel. Takoj nato je planil iz razpravne dvorane starešina Slabe s smrtno grozo na obrazu ter z zadnjimi močmi planil po stopnicah proti sta-

novanju in divje vpil na pomoč. Še preden je prišel do polovice stopnic, se je zgrudil v lastni krvi. Medtem je v razpravni sobi počil drugi strel. Sluga je skočil na pomoč smrtno ranjenemu starešini, ki so ga prenesli v stanovanje, ga položili na divan ter takoj poklicali zdravnika dr. Smrduja in dr. Pušenjaka ter duhovnika. Vsi trije so mu takoj priskočili na pomoč, ker je bil tedaj še pri zavesti. Ko se je sluga takoj nato vrnil v dvorano, se mu je nudi drugi, še groznejši prizor. Sredi sobe je ležal v mlaki krvi Rožanc, ki je bil že mrtev. Ob njem je bil revolver, ki je bil izdelan v madžarski orožarnici. Ugotovljeno je, da je Rožanc ustrelil Slabeta s strani, tako da je šel strel postrani mimo srca in vseh važnih delov, ki ni nobenega ranil. Strel je nato izstopil v desni pazdušni črti in udaril v steno. Če se kaj ne pritakne, upajo, da bodo Slabeta, ki leži v ljubljanskem Leonišču, menda vendarle rešili.

Veramon - ovitek
z 2 tabletama

Ta zavojček zmora odlej vsakdo. Prosimo napravite polkus in prepričali se boste o naglem učinku pri glavobolu, zobobolu in bolečinah zaradi ran.

VERAMON
Schering

Cevke z 10 in 20 tabletami.
Ovitek z 2 tabletama

S. br. 25.405 od 4. oktobra 1937.

tudi ban dr. Natlačen, ki je govoril o skrbi in delu banovine za Slovensko krajino.

d 10 letnico slovenskega radia so a- jali pretekli teden v Ljubljani.

d Poštenje nad vse. Močan orožniški oddelek iz Kranja je ono nedeljo s prvim gorenjskim vlakom pripeljal pet aretirancev, ki so zapleteni v velike sleparije na tomboli kranjskega gasilnega društva. V preiskovalne zapore okrožnega sodišča so bili odvedeni: zasebni uradnik, 27 letni Janko Rotman, doma iz Dobrenja pri Mariboru: samski piskrovez, 27 letni Edvard Tomažič, rojen v Bolzanu, Nemčija, pristojen v Ptuj, dalje samski delavec, 20 letni Avgust Pal, doma iz ptujске okolice, samski mizarški pomočnik, 26-

Pozor!

Darmol, sredstvo za odvajanje se čisto potvarja. Radi tega pazite pri nakupu, da nosi vsaka tableta besedo Darmol in zarezo v obliki črke T. Zahtevajte samo originalni Darmol.

DARMOL

Op. št. 2. št. 1066/38

letni Albin Sirec, doma iz Tržiča pri Ptuj in 26 letni delavec France Bobič iz Bele cerkve pri Novem mestu. Proti njim je uvedena kazenska preiskava zaradi ponarejanja števil na tombolah in sleparije.

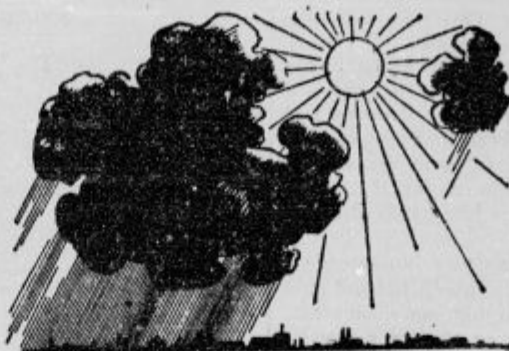
d Neпоštena bolniška strežnica. Nedavno je bolniška strežnica — ne redovnica — snela v sarajevski bolnišnici s prsta mrtveca prstan. Bilo je takole: Nekemu bogatašu, ki je pred tremi meseci umrl, je takoj po smrti izginil dragocen prstan, ki je bil vreden nad 10.000 din. Sprva so sumili nekega strežaja, toda pri njem niso ničesar našli. Pred nekaj dnevi pa je v sarajevsko zlatarno prinesla dragocen prstan v prodajo neka ženska. Zlatarju se je zazdelo sumljivo, da bi mogla ravno ženska imeti tako dragocenost, pa je zato poklical policijo. Tako so prišli na sled nepošteni bolniški strežnici.

d Mladeniči rekruti! Oni, ki ste potrjeni k vojakom in imate pravico do osvoboditve ali skrajšanega roka službe, čimprej vstop v kader, odložitev službe v kadru — informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati. — Vsa pojasnila daje proti malenkostnemu plačilu koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova 14. — Za odgovor priložite kolek ali znamko za 6 dinarjev.

Jugoslovanski parniki bodo prevažali žito v Anglijo. Ti parniki so čakali v pripravljenosti, da bodo vozili naše žito, vendar pa so dobili poziv iz Romunije, naj takoj priplujejo tjakaj. Anglija je namreč letos kupila v Romuniji velike količine žita, katerega pa Romuniji zaradi premajhnega števila ladij ne more sama prepeljati.

d 15 dni zapora pogojno za eno leto. Pred sodiščem je bila razprava proti mlademu akademiku Ludviku Ostercu iz Ljubljane, ki je bil obtožen zaradi malomarne usmrtilne gimnazijca Maria Bolaffia, sina ljubljanskega veletrgovca z vinom. Dne 19. avgusta ga je po nesreči ustrelil s samokresom z glavo ter se je Bolaffio zgrudil pri priči mrtve. Razprava je bila tajna, ker Osiere še ni polnoleten, sodba pa je bila javna ter se je glasila: Osiere se obsoja na 900 din denarne kazni ali na 15 dni zapora, pogojno na dobo 1 leto.

d Nepoholjšljivi tatovič. Več kot stokrat je bil že kaznovan zaradi tatvine subotički slaščičar Mihajlo Krnjenski. Nedavno je na ulici »snel otroški voziček in ga odpeljal v bližnjo gostilno, da bi ga vnovčil. Seveda so ga prijeli in vtaknili v zapor. Krnjenski je bil svoj čas najboljši subotički slaščičar, a se je po smrti svoje žene zapil. Krasti pa je začel,

Izpremembe temperature

so često vzrok prehlada, ki ima lahko za posledico dolgo trajno bolezen. Mislite pri

prvih znakih obolenja na Aspirin tablete in na „Bayer“-jev križ, ki jamči za pristnost!

ASPIRIN

TABLETE Z BAYER-JEVIM KRIŽEM.

Oglas reg. pod št. br. 437 od 10. 1. 1934.

da je prišel do denarja in z njim do pijače. Zadnja tatvina je bila po številu že 101.

d Gospodinje! Za vaše perilo uporabljajte odlični domači izdelek »Oven« terpeninovo milo, ki bo tudi vas prav gotovo vsestransko zadovoljilo.

d Zadnja sužnja v naši državi? Pred 35 leti je bila na carigraskem trgu prodana sužnja črnka Bathijar, a kupila jo je neka bogata bosanska muslimanka. Kmalu potem, ko jo je privedla v Bosanski Samac, je gospodarica črnki darovala prostost in jo potem omožila z nekim potujočim muslimanskim duhovnikom. Vseh 35 let se črnka skoraj ni prikazala na ulici, a kadar se je, je imela obraz zastrit s feredžo. Pred kratkim pa je umrla za jetiko, ki je v muslimanskih haremi, ki modernim zahtevam niti najmanj ne odgovarjajo, najbolj pogosta bolezen.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Dr. Stojadinović napoveduje opoziciji trdo zimo. Na zadnjem nedeljskem shodu v Negotinu je govoril ministrski predsednik dr. Stojadinović o žalostnem in obupnem gospodarskem položaju našega kmeta pred nastopom dr. Stojadinovičeve vlade. Ta vlada je, ko je prišla na krmilo, znižala davek na kmetijsko gospodarstvo od 12 na 10 odstotkov.

Poljedelci so plačali 400 milijonov din manj ko prej. Kmetijskih dolgov je bilo pred dr. Stojadinovičev vladno izbrisanih za 2 milijardi 700 milijonov din. Z otvoritvijo novih inozemskih tržišč in z dobro notranjo gospodarsko politiko je sedanja vlada dsegla, da je cena poljedelskim proizvodom zelo narasla. Gospodarstvo je oživelo in tako se je doseglo, da ljudstvo danes manj plačuje, pa več dobiva. Končno je dr. Stojadinović izrazil svoje mnenje, da čaka opozicijo zelo trda zima.

VINA

Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani!

p Belgrajski listi o dr. Korošcu. Belgrajski tehnik »Istinac« prinaša na prvi strani v zelo slovesni obliki opis dr. Koroščeve osebnosti in njegovega dela. Članek, ki obsega pol prve strani in je opremljen z lepo podano sliko dr. Korošča v prostorih notranjega ministrstva, nosi naslov »Pol stoletja v službi domovine«. V tej smeri se giblje tudi vsebina: opisuje dr. Korošča za gospodarsko osvoboditev slovenskega malega človeka v združništvu, njegovo prvo politično delo do najvažnejšega in največjega o prelomu leta 1918, in potem njegovo skozi in skozi tvorno delo v Jugoslaviji. Članek zlasti poudarja njegovo nesebičnost in čudovito vztrajnost ter se zaključuje: on ima častno mesto v zgodovini, kjer bi bilo treba njegovo ime zapisati z zlatimi črkami, da bi poznejšim rodovom služilo za zgled, kako se nesebično in pošteno dela za državo in narod.

p Usoda Pribeževke slike. Kako je lepa pesem »Pobratimija«? Učili smo se jo v ljudskih šolah na pamet in smo jo prepevali. Senator dr. Albert Kramer je bil pobratim pok. voditelja samostojnih demokratov Svetozara Pribeževčiča. Tam v veliki dvorani tajništva JNS ali SDS so dali obesiti celo veliko sliko svojega voditelja in neustrašenega borca. Slika je bila umetniško delo akad. slikarja Vavpotiča. Dolga leta so pristaji JNS občudovali to sliko. Ko se je leta 1929. spremenil v bistvo režim, je Svetozar še dolgo kljuboval v dvorani, kakor da bi svoje somišljenike pozni-

Socialni teden v Zagrebu

Pretekli teden je bil v Zagrebu tako imenovani socialni teden, na katerem so o najnujnih vprašanjih sedanje dobe razpravljali in sprejeli primerne zahteve najboljši katoliški učenjaki, med njimi nadškof dr. Alojzij Stepinac, vseuč. profesor dr. Stjepan Bakšič, jezuit dr. Franjo Sane, profesor Konstantin Rimarič-Volinski, po rodu Rus, ki je končal svoj govor z ugotovitvijo, da je danes Rusija v takšnem stanju, ali bolje rečeno, v razsulu, ki ji grozi ista usoda kot Kitajski. Govornik je rekel, da bi Rusija utegnila postati kolonija nekaterih evropskih velesil. — Predavali

so še ravnatelj Josip Sladovič o stanovski ureditvi države; dr. Milan Ivšič je na poljuden način razložil posledice, ki jih je rodil liberalizem in kapitalizem v hrvatski družbi. Vseuč. profesor Dabinovič je razlagal o stanovskih ustanovah v hrvatski preteklosti in začel s stanovsko organizacijo v rimski dobi. Senjski škof dr. Burič je v stolni cerkvi govoril o obnovi pravosti kot pogoju za prenovitev družbe. Po tem govoru je bila zahvalna pesem, ki jo je zapel nadškof dr. Stepinac s čimer je bil zagrebški socialni teden zaključen.

val na borbo za njegove vzvišene misli. Po letih pa so se razmere tako spremenile, da je senator dr. Kramer zapustil pobratima Pribičeviča in krenil v režim. In kaj se je zgodilo s sliko? Slika je izginila iz glavne dvorane tajništva JNS! Kam? Hudomušneži pripovedujejo, da so sliko lepo zavili in jo spravili tja na podstrešje kazinskega poslopja! Menda med staro šaro? Takale je bila usoda Pribičevičeve slike.

p »Kočevski Slovencec« piše tudi sledeče: »Razumemo boj Hrvatov tembolj, čimbolj smo Slovenci. In vprav zato, ker smo Slovenci, ne bomo slabili slovenskega stališča z glasovi za hrvatski narodni program. Za slovensko stvar bo edino dobro poskrbljeno, če jo sami zastopamo na svojih tleh z vsemi slovenskimi glasovi. Smo bratje s Hrvati in Srbi, toda glavno in žep imejmo vsak na svojem.«

p Izpuščen iz zapore, preiskave pa še ni konec. Anton Križnar, župan v Stražišču pri Kranju, je bil ono sredo puščen iz preiskovalnega zapore ljubljanskega okrožnega sodišča na svobodo potem, ko je bil podrobneje zaslišan od preiskovalnega sodnika in ker ni begosumen. Točno 7 dni se je Križnar nahajal v preiskovalnem zaporu. Proti njemu uvedena kazenska preiskava zaradi prestopka po členu 4 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi se nadaljuje.

p Dr. Peter Zec je izstopil iz JNS. Senator dr. Peter Zec, namestnik kr. namestnika, je Petru Zivkoviču pismeno sporočil, da dokončno izstopa iz JNS. V pismu navaja tudi razloge, ki so ga do tega privedli, med katerimi je glavni ta, da je JNS napravila nenaravno preusmeritev. Njegovo pismo je v okoličini Petra Zivkoviča napravilo porazen vtis, ker je dr. Peter Zec zlasti v Liki imel močan krog pristašev in je užival tudi zaupanje najvišjega mesta, zaradi česar je bil tudi imenovan za namestnika kr. namestnika. Trenutno se mudi v Gospiču in v telefonskem razgovoru z dopisnikom »Vremena« je dejal: »Predsedništvo JNS sem tudi pismeno obvestil o svojem izstopu iz stranke. Vsem se strinjam s svojimi tovariši in somišljeniki, ki so v tisku že dovolj pojasnili in poudarili naše skupno stališče in mnenje o sporazumu med JNS in dr. Mačkom.

Na novo preurejena cesta med Celjem in Laškem.

p Nekaj nad 75.000 volivcev ima Zagreb.

p Sadovi jugoslovanskega liberalnega centralizma se še vedno opažajo tudi v Zagrebu pri gradbi nove palače tehnične fakultete. — Ogrodje stavbe je že postavljeno, a sedaj bi se morala začeti obrtniška dela. Denar je odobren in na razpolago, le v gradbenem ministristvu delajo preglavice pri oddaji obrtniških del. Ne morda iz kakih utemeljenih razlogov, temveč iz običaja, kajti v gradbenem ministristvu imajo navado skoraj vsako licitacijo razveljaviti, pa če obstoji utemeljen razlog za to ali pa samo kaka mala malenkost. Zato so začeli Zagrebčani govoriti nekoliko bolj glasno ter zahtevajo, da se vsa obrtniška dela takoj oddajo.

p Tudi drugod bi bilo tako. V kočevskem »Slovcu« beremo: Razmerje med Čehi in Slovaki, ki je zdaj, ko je avtonomija Slovaške odstranila vsa medsebojna trenja, veliko bolj pristržno kakor prej pod centralistično skupno vlado. »Moti se vsak, kdor misli, da smo

se oddaljili od Čehov. Nasprotno. Zdaj ni več nobenih ovir, ki bi kalile naše razmerje.« — ugotavlja bratislavski »Lidova Politika«. — Pa to dopovej našim centralistom, ki hočejo z butico skozi zid!

d Po pogosti nosečnosti morejo žene s dnevno redno uporabo pol kozarca naravnega »Franz-Joselove« grenke vode zaužite na tešče, z lahkoto doseči izpraznjenje črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Joselova« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočena in se dobiva povsod.

Org. reg. 8. br. 30474/35.

p Vse politične stranke in skupine se sedaj bavijo z izborom kandidatov za poslanske volitve 11. decembra. V tem pogledu prednjači JRZ, ki bo v traktetu do dela že zaključila. Mnogo bolj počasi gre opoziciji, v kateri iz razumljivega razloga, ker jih je preveč pod eno kapo, ne more priti do edinosti v osebah, ki naj bi bili narodni poslanci. Med opozicijskimi skupinami ima največ kandidatov, ki so se sami prijavili, JNS, ta vojska samih generalov brez vojske. Do sedaj so jih našteali že 211. Le kam jih bodo neki postavili? Švicarske ure, zlatina - ČUDEN, Prešernova 1

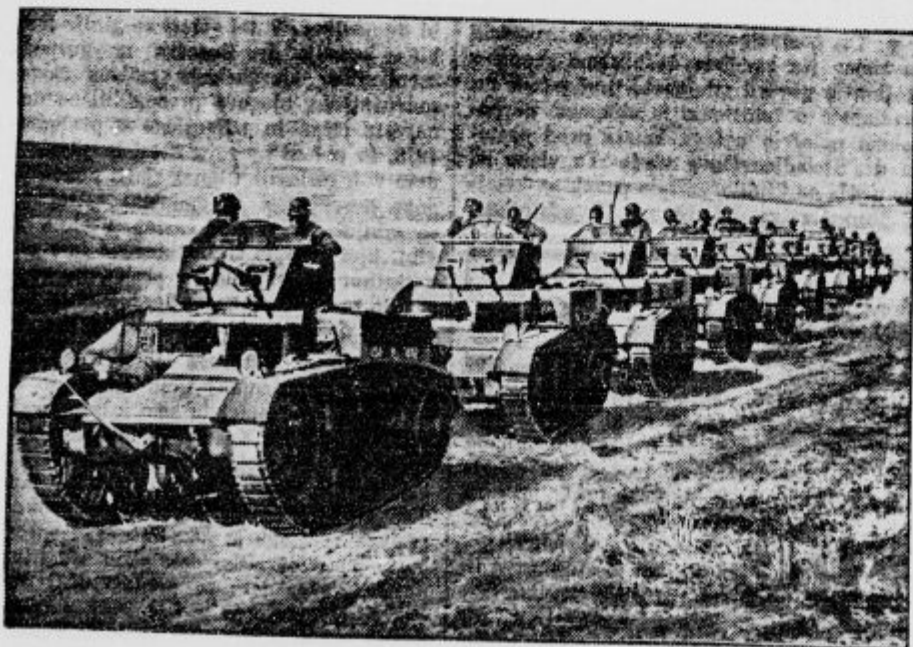
p Koliko volivcev je v Sloveniji. Po podatkih, ki jim ima državni odbor, je volivcev v mariborskem volivnem okrožju 168.024, ki bodo pri decembrskih volitvah volili na 336 voliščih. V ljubljanskem volivnem okrožju pa je 139.502 volivcev, ki bodo volili na 301 volišču. Skupno je v Sloveniji po podatkih, ki jih ima doslej državni odbor 307.526 volivcev in 636 volišč.

p Voditelja »Zborac«, Dimitrija Ljotića, so v Belgradu zaprli, ker pri političnih sestankih ni upošteval veljavnih zakonitih predpisov.

d Pri zaprtju ali pa pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravnega »Franz-Josel« vode.

NESREČE

n Vlak je iztiril. Dne 27. oktobra nekaj pred 6 se je v neposredni bližini Podsuseda iztiril vlak, ki je ob 5.45 odpeljal iz Zagreba proti Ljubljani. Lokomotiva je skočila s tračnic in poštini voz. Vlakovodji pa se je posrečilo

Ameriška brigada oklopnih tankov gre na vaje.

vlak ustaviti in sta se le lokomotiva in poštni voz malo nagnila. Med potniki je seveda prišlo do velikega strahu, vendar pa zaradi nezgode vlaka ni bil nihče ranjen, pač pa od prtljage, ki je zaradi nagle ustavitve vlaka popadala na potnike. Ljudskih žrtev ni bilo in tudi večje škode ni. Poškodovane so le tračnice. Vsak so vrnili v Zagreb in brzovlak je čez Karlovac nadaljeval pot proti Ljubljani.

n Deska ga je zadela v trebuh. Ves vesel se je pred dnevi vrnil od vojakov 23-letni čevljarški pomočnik Anton Dobro v svoj rojstni kraj v Kovor pri Trzinu. Komaj se je pozdravil s svojimi domačini in povedal svoje dogodivščine pri vojaki, že je hitel s kolesom 22. oktobra k svojim znancom v Duplje. Na cesti ga je ob 8. zvečer srečal Kovačev tovorni avto iz Trzina, ki je imel zadaj pripet še star tovorni avtomobil, na katerem so bile naolajene deske. Ena izmed desk je zadela nesrečnega Dobro v trebuh tako hudo, da je padel na tla in dobil hude notranje poškodbe. Komaj se je zavlekel do 200 m oddaljene hiše. Drugi dan so zaradi strašnih bolečin, ki jih je fant pretrpel, poklicali zopet zdravnika, ki je odredil prevoz v ljubljansko bolnišnico. Tu so nesrečnega fanta operirali. Vendar je Anton poškodbam podlegel.

n Deček je izginil pod splavom. Te dni je v Slavonskem Brodu prala na Savi perilo hišnica Liza Hartmanova. Poleg nje se je igral njen sedemletni sinček Rudolf. Med igro je deček padel v Savo ter izginil pod splavom. Pogumna mati se ni premišljevala niti za trenutek, temveč je takoj skočila sama pod splav. To je videla tudi 12 letna deklica Lenka Škes, ki se je ulegla na splav ter pomolila roke Hartmanovi. Hartmanova je zagrabila za roke deklice ter splavala izpod splava, toda takoj se je zopet vrgla v vodo po svojega sinčka. Res se ji je posrečilo, da ga je našla ter ga nezvestnega prenesla na breg. Prihiti so ljudje, ki so pomagali onemogli materi in nezvestnemu sinčku ter jima rešili življenje.

n Ne dotikaj se električne žice! Te dni se je v ljubljanski topničarski vojašnici ponesečil topničar-redov Danilo Jovovič. Slonel je na oknu vojašnice ter se tako globoko sklonil, da se je dotaknil električne napeljavice pod oknom. Električni tok ga je tako stresel, da je vojak omahnil. Iz vojašnice so poklicali reševalni avto in so se morali reševalci zelo truditi, da so vojaku pomagali zopet k zavesti. Vojaka so oddali v bolnišnico.

n Vlak je udaril v avtomobil. S svojim malim avtomobilom se je vračal od obiska pri

Slišim izgovarjati moje ime ...

Te ni nič čudnega, zakaj ženske se radi pogovarjajo o meni. Posebno ob takem vremenu! Druga drugi me priporočajo kot najboljšo sredstvo proti rdeči, ostrni in spokani koži. Tako je prav! Zakaj: samo Nivea vsebuje Eucerit, edino okrepčevalno sredstvo za kožo.

ravnatelju Batovih tovarn Maksimoviča borovski podžupan trgovec Vučenovič. Ker ob tamkajšnji železniški progi ni varnostnih zaporov, Vučenovič ni pazil na prihajajoči brzovlak. Z veliko brzino je vlak pridrvel in udaril v avtomobil. Ker strojevodja lokomotive ni mogel ustaviti je vlak rinil pred seboj avtomobil še 300 m. Avtomobil je bil zdrobljen, a izpod ruševin so potegnili Vučenovičovo truplo popolnoma zmrvarjeno.

n Kozolec je pogorel posestniku Janu v Podhumu pri Gorjah.

n Jakopinova tolpa obsojena. Sodišče je obsodilo zaradi raznih tatvin sledeče: Anton Jakopin je bil obsojen na 2 leti robije in v izgubo častnih državljskih pravic za 3 leta, njegov brat na 7 mesecev strogega zapora, Anton Valentinčič na 1 leto in 8 mesecev robije ter v izgubo častnih državljskih pravic za 3 leta. Njihovi pomagači so dobili zaradi prestopka po § 333 k. z. po 2 do 3 mesece strogega zapora in 120 din denarne kazni. Soobtožena Marija Brčun, ki ji je obtožnica očitala, da je prve nagovarjala k tatvinam in jim dajala potuho, je bila oproščena. Vsi obtoženci so kazni sprejeli.

n »Čedna družbica«. Pred senatom celjskega okrožnega sodišča se je zagovarjala znana tatinska družba, ki je kradla kar na debelo. Fantje so kradli, dekleta pa je prodajalo ukradeno blago. Sodišče je obsodilo I.

Omana iz Reštanja pri Senovem na 1 leto robije, njegovega očeta Ivana na 5 mesecev strogega zapora, Zvonarja Jožeta na 9 mesecev strogega zapora, Zupančiča Alojza na 10 mesecev strogega zapora, Francko Zupančičovo pa zaradi prikrivanja in prodaje ukradenega blaga na 2 meseca strogega zapora in na 300 din denarne kazni. Ivan Zupančič ml. je dobil visoko kazen zaradi številnih predkazni. Obtoženci so kazni sprejeli.

n 10 let težke ječe. Pred ljubljanskim sodiščem je stal te dni Franc Rogelj, obtožen zločinstva umora Jožeta Vidaliča. Rogelj je bil obsojen na 10 let težke ječe.

n Ne zna vsak kapitan voditi ladjo po našem morju. Na greben je udarila italijanska ladja »Prodec« iz Trsta, ki je odplula iz splitskega pristanišča natovorjena z železom in drugimi rudami. Pri udarcu je nastala na kljuno luknja, skozi katero je začela vdirati voda. Nastopila je nevarnost, da ladja utone, pa je zato poveljnik ukazal usmeriti ladjo proti bližnji plitvini, kjer je nasedla. Naše pomorske oblasti so ladjo takoj izkazale pomoč. Do nesreče je prišlo zato, ker je »Prodec« plula brez pilota, ki pozna teren in lahko vodi ladjo mimo vseh čeri.

n Požar je uničil viničarijo in hlev posestnika Meternika v Brdinjah pri Mariboru.

n 145.000 din za avtomobilsko nesrečo. Nekako pred enim letom se je na cestnem križišču v Hajdini zgodila huda avtomobilska nesreča, pri kateri je mariborska trgovka Scheidbach dobila zelo nevarne poškodbe. Zaradi poškodb in njihovih trajnih posledic je vložila gospa Scheidbach odškodninsko tožbo proti šoferju Scheuffele in proti lastnici avtomobila tvrdki Westen iz Celja. Zahtevala je 246.196.50 din kot odškodnino za bolniške stroške, za izpadel zaslužek in za bolečine ter 2000 din mesečne rente kot odškodnino zaradi zmanjšane poklicne sposobnosti. Tozadevno je bilo pred mariborskim okrožnim sodiščem več razprav, ki so se vršile tudi na mestu nesreče v Hajdini pri Ptujtu ter je bilo zaslišanih več izvedencev. Pri zadnji razpravi, ki je bila v Hajdini 10. oktobra, pa je prišlo med obema strankama do poravnave. Tvrdka Westen v Celju bo izplačala gospej Scheidbach 145.000 din odškodnine ter so s tem pobotani vsi medsebojni zahtevki.

Očeta 8 otrok je povozil avto do smrti

Potekovo družino v Vojniku pri Celju je zadela te dni strašna nesreča. Okoli krste pokojnega očeta, ki je postal smrtna žrtev neznanega tovarnega avtomobila, je stalo osem nepreskrbljenih otrok v starosti od 7. do 14. leta, ki so jokali, ker so izgubili dobrega očeta, ki je tako vestno skrbel zanje. Približno ob tri četrti na 3 popoldne se je vračal 45 letni posestnik Poteko Ernest z dvema starejšima otrokoma iz Celja, kjer je imel opravke na okrajnem sodišču. Blizu gostilne Canjko v Skofji vasi pri Celju ga je dohitel neki tovarni avtomobil, ki je vozil pohištvo. Poteko je bil, kakor je ugotovila komisija, nekoliko vinen in se ni umaknil avtomobilu, ki ga je

podrl in z vso silo treščil ob tla. Poteko je dobil močan sunek v desno senco, pri padcu pa si je zlomil križ ter je bil takoj mrtev. Šofer tovarnega avtomobila očitno ni opazil nesreče in se je odpeljal dalje. Zena in otroci so bili popolnoma zbegani, ko so v trenutku imeli pred seboj mrtvega očeta. Kmalu se je zbralo na cesti mnogo ljudi. Poklicali so reševalce iz Celja, vendar ni nič pomagalo, ker je bil Poteko že mrtev. Položili so ga v krsto ter ga odpeljali na njegov dom v Vojnik. Na kraj nesreče je prvi prispel policijski agent iz Celja, kmalu za njim pa so prišli tudi vojniški orožniki, ki so ugotovili dejansko stanje. Oblasti zasleduje avtomobilista

RAZGLED PO SVETU

Iz Češkoslovaške postaja nova država

Češko-slovaško-rusinska država nastaja postopno. Imamo vtis, kakor da gre za vsak njen člen posebej, za Čehe posebej, za Slovaške posebej in za Rusine posebej. Glede Čehov je stvar urejena. Češki del ima že svoje dokončne meje, na znotraj že kolikor toliko obnovljeno redno gospodarsko in ustavno življenje, na zunaj svojo določeno politiko sodelovanja z Nemčijo, brez dosedanjih sporazumov s Francijo in sovjetsko Rusijo. Slovaški del je nekoliko manj srečen, ker še nima dokončnih meja. Pogajanja z Madžari so trajala ves teden in ker se niso mogli zdati, ali bolje rečeno, ker niso mogli nasititi madžarske požrešnosti, so poklicali na pomoč Nemčijo in Italijo ter njima izročili pravico, da potegneta nove meje. To se bo verjetno zgodilo prihodnji teden. Ker Slovaške podpirajo Nemci, Madžari pa Italija in ker v srednji Evropi za enkrat prvenstveno odločuje volja Nemčije, Madžari ne bodo dosegli, kar so hoteli in bo Slovaška dobila ugodne meje. Ko bo to delo končano, se bo slovaška vlada posvetila notranji ureditvi svoje samoupravne države po krščanskih načelih, kot je že napovedal njen predsednik dr. Tiso. Najbolj neurečen je podkarpatski rusinski del, ki ima sicer svojo samoupravno vlado, a ki še danes ne ve, če bo sploh ostal pri češko-slovaški državi, ali če ga ne bodo pohrustali Madžari, ki jih podpirata Italija in Poljska, češ da je treba med Poljsko in Madžarsko ustanoviti skupne državne meje, čeprav bi to pomenilo smrt za 700

tisoč Rusinov. Tudi o tem bo padla odločitev v prihodnjem tednu.

★

ČEŠKI SOKOL NA NOVIH POTIH

Upravni odbor Zveze češkega sokolstva je imel nedavno v Pragi sejo, na kateri so razpravljali o spremembi sokolskih pravil, kakor to zahteva novi politični položaj. Ker je Sokol — podobno kakor v drugih državah — postal tudi na Češkoslovaškem izrazito politična organizacija, je s tem krenil od prvotnih Tyrševih načel, ki oznanjajo versko in plemensko strpnost. Zato mora svoje načelno stališče uravnavati po trenutnih političnih razmerah. Zaradi tega je upravni odbor češkega sokolstva sprejel nekaj važnih sklepov. Češko sokolstvo bo odslej strogo narodna izrazito protilevičarska organizacija, v kateri bodo mogli sodelovati samo državljani češke narodnosti in čistega češkega pokolenja. Iz sokolske zveze bodo po sklepu odbora takoj izključeni vsi Judje. Upravni odbor je razen tega sprejel predlog, v katerem zahteva, da oblasti izženejo iz države vse Jude, ki so se naselili na Češkem po letu 1914 in tudi Jude, ki so bili na Češkem že prej, pa imajo kako drugo državljanstvo. Te je treba takoj poslati v države, katerim po državljanstvu pripadajo. Ugotavljajo, da pomenijo ti sklepi osrednje češke telovadne in mladinske organizacije začetek hudega in neizprosne boja proti Judom.

KATOLIŠKA CERKEV

s Katoliška cerkev na Japonskem. Po najnovejšem cerkvenem letošnjem letopisu je sedaj na Japonskem brez Koreje in otoka Formoze 319 katoliških cerkva in kapelic. Na Japonskem deluje 115 domačih japonskih duhovnikov in 127 domačih redovnikov ter 672 redovnic. Poleg teh domačinov deluje tamkaj še 293 tujih duhovnikov, 104 redovniki in 489 redovnic. Dežela ima 112 velikih in 271 malih semenišč. Na Japonskem deluje celo posebno katoliško vseučilišče, ki ga vodijo sloveči jezuiti in ki se imenuje Sofijina univerza. V 53 katoliških srednjih šol hodi 15.036 dijakov. Poleg tega je na Japonskem 27 katoliških sirotišnic z 829 otroki, 8 hiralnic, 2 zavetišči za gobavce s 178 gobavimi bolniki ter 15 bolnišnic.

ITALIJA

s Italijanski polkovnik se je dvignil 17.000 m visoko. Letalski polkovnik Mario Pecci je presegel mednarodni rekord v poletu na višino s tem, da se je dvignil 17.074 metrov visoko nad letališčem Guidonio. Letalo je bilo znamke »Caproni«, ki je imelo motor »Biagio«. Doslej je imel rekord v višini angleški letalec Adam, ki je dosegel višino 16.440 m. Aparat, s katerim je letel polkovnik Pecci, je enomotoren stroj, težak 1600 kg in je to prvi, ki ima neprodušno za-

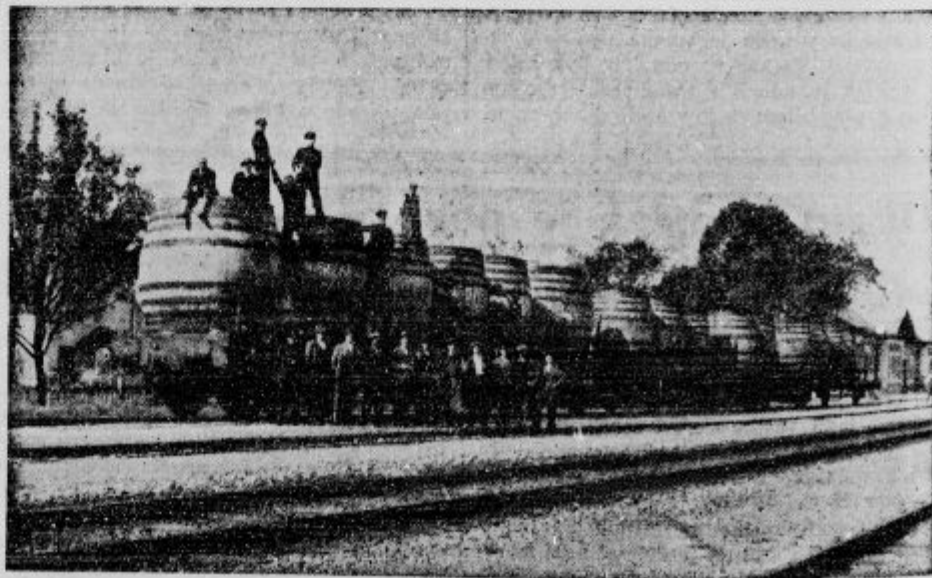
Na župnijo Kred pri Kobaridu je bil umeščen Oskar Kogoj, kaplan iz Št. Petra pri Gorici. — V Gorici je umrl Mihael Malnič, posestnik na Humu pri Kojsem. — Za pet let je odšel v konfinacijo sin čevljarja Lojze Sajevec s Cola nad Vipavo. — V Brestovici na Krasu je v domači luži utonil 8 letni Lojze Kojnč. — Devinska graščina bo obnovila starorimske toplice pri Štivanu v bližini Devina. — Ob Soči nad Gorico pri Doblarjih končujejo z deli za velikansko elektrarno. — Idrijski rudnik je sedaj tako po kakovosti živega srebra, kakor tudi po njegovi količini prvi na svetu.

s Drobiž. Italijanska podmornica »Moenigo« se je te dni spustila pri Tarantu 125 metrov globoko in ostala tam celo uro. — Po poročilih italijanskih listov bodo zgradili na Sv. Goro žično železnico. Tozadevni načrti so že izgotovljeni in jih je odobril tudi načelnik vlade, kateremu so bili ob zadnjem obisku v Gorici predloženi. Mussolini je podpisal tudi prve akcije tega podjetja. Žična železnica na Sveto Goro naj bi v prvi vrsti olajšala dostop na s krvjo prepojena bojišča. — 20.000 novih italijanskih naselnikov je odpotovalo v italijansko Libijo, ki je zdaj postala sestavni del Italije in ni več kolonija.

FRANCIJA

s Daladier stopa komunistom na prste. Na radikalnosocialističnem zboru je te dni govoril predsednik francoske vlade Eduard Daladier in je povedal na naslov komunistov tudi sledeče: Vsem Francozom pa se mora zahvaliti za resno obnašanje tekom zadnjih dogodkov. Toda vodilni komunisti so tedaj ovirali to delo. Daladier pa slovesno izjavlja, da jim ne bo več dovolil, da bi komunisti še ovirali svobodo in blagostanje delavstva. Vlada ne misli ukiniti 40 urnega delovnega tedna, pač pa hoče ohraniti vse pridobitve socialnih sprememb. Vendar vlada ne more dopustiti, da bi socialne odredbe ovirale razvoj gospodarstva in pa potrebe narodne obrambe. Stavk vlada ne bo več dovolila v sedanji obliki. Stavka bo možna samo tedaj, če se bo delavstvo izreklo zanj v tajnem glasovanju. Vlada bo prepovedala tujcem in inozemskim delavcem, da bi še

prto kabino, tako da omogoča pilotu, da ne čuti nobenih zračnih sprememb. Peci je letel celo uro. Po poletu je bil utrujen, vendar zelo radosten nad uspehom. Veliko število častnikov in vojakov je prisrčno pozdravljalo njegov povratek. — 23. oktobra so imeli v Solkanu sv. birmo. Nadškof iz Gorice je pridigal v italijanskem in slovenskem jeziku. —

Sodarska zadruga v Tacnu pod Šnarno goro je izdelala ogromne sode. Slika nam kaže sode, naložene na železniških vozovih na kolodvoru Št. Vid-Višmarje. Spredaj stojijo sodarski mojstri s svojimi pomočniki.

mgli biti delavski zaupniki. Francija pa tudi ne bo smela biti več prosto bojišče za razna tuja nasprotujoča si mišljenja. Tudi ta borba se mora urediti in ne sme ovirati mirnega razvoja francoske notranje politike. Dajadler je zaključil svoj govor z ugotovitvijo, da veruje v zdrave francoske republike. Francija se bo dvignila in ji zato niso potrebni nikaki republikanski diktatorji.

RUMUNIJA

»Jasna in odločna beseda. Poluradno poročajo, da je Rumunija pripravljena ugoditi češkoslovaški želji, da bi sodelovala v razsodišču za poravnavo češko-madžarskega spora, če bi bila v razsodišče poklicana tudi Poljska. Vendar bo romunska vlada odločno nasprotovala dveh stvarim: 1. Vzpostaviti kake skupne poljsko-madžarske meje, ki bi pretrgala zvezo med CSR in Rumunijo; 2. Vsakemu sklepu, ki bi dal Madžarski oblast nad Podkarpatsko Rusijo, ker bi to dalo madžarski vojski možnost, da obkoli Rumunijo in bi s tem bila vsa romunska obmejna obramba brez pomena. Iz te izjave sklepajo, da bo Rumunija prišla češkoslovaški na pomoč z vojaško silo, če bi Madžarska hotela z vojsko napasti češkoslovaško ozemlje. Na splošno pa v Rumuniji upajo, da bodo zastopniki štirih velesil znali in hoteli držati madžarske zahteve v pravih mejah, kakor to narekuje duh monarhskega sporazuma.

SLOVAŠKA

»Slovaška bo krščanska država in bo svoj krščanski značaj znala braniti z vsemi silami in sredstvi in ne bo dopustila, da bi kdorkoli zastrupljal slovaško ljudstvo, kakor so ga do sedaj. V tem smislu je govoril predsednik slovaške vlade dr. Tiso v nedeljo v

Banski Bistrici. — Poslanec dr. Sidor se je vrnil iz poljske Varšave in dejal, da je storil vse, da bi pridobil poljske državnike za slovaške pravice in da se mu je to tudi posrečilo. Ne more pa biti govora o kaki poljski madžarski skupni meji, ne da bi to dovolili Slovaki. — Kakor poročajo iz Bratislave, je slovaško prosvetno ministrstvo odredilo, da mora v vse slovaške šole priti križ. Odredba veli, da je križ v šolah znamenje prave krščanske Slovaške. — Slovaška vlada je odločila, da se mora odslej strogo spoštovati nedeljski počitek na Slovaškem. V nedeljo morajo biti zaprte vse trgovine in delavnice. — Avtonomna slovaška vlada je razpustila mestni svet v Bratislavi, v katerem so do sedaj imeli glavno besedo Čehi, ter postavila komisarja.

Podkarpatska Rusija

»Predsednik vlade — veleizdajalec. Dosedanega predsednika podkarpatske ruske vlade dr. Brodyja je odstavljal predsednik češkoslovaške vlade general Sirovy, ki zaradi odstopa dr. Beneša vrši tudi posle predsednika republike. O odstavitvi dr. Brodyja sta dve razlagi: 1. Dr. Brody je mislil, da je ljudsko glasovanje, kakor ga je zahtevala Madžarska, potrebno, kajti po njegovem mnenju je Podkarpatski Rusiji prav tako potrebno poljsko kakor madžarsko prijateljstvo. 2. Zelo verjetna je domneva, da je bil dr. Brody odstavljen zaradi veleizdaje, ker se je na skrivaj pogajal z Madžarsko in Poljsko za odstopitev Podkarpatske Rusije tema dvema državama. Po tej domnevi je bil dr. Brody tudi že aretirani. Ukrajinski svet v Užhorodu se je postavil na stališče, da je treba Brodyja takoj odstraniti kot škodljivca državnih in narodnih koristi. Novi predsednik msgr. Vološin je bil za predsednika podkarpatske ruske vlade postavljen telefonično ter je po te-

Slovenski dom

JB NAS CENENI POPOLDNEVNİK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZBAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROČITI »SLOVENCA« JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PIŠITE NA DOPISNICI UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILK LISTA NA OGLED.

lefonu tudi prisegel na ustavo. Takoj nato je Vološin sestavil novo vlado, v kateri so zastopane razne stranke, ki so pa vse ukrajinsko usmerjene. Novi minister za Podkarpatsko Rusijo msgr. Vološin je na velikem shodu v Užhorodu izjavil, da praška vlada odločno odklanja plebiscit in da stoji na stališču, da je treba republiko preurediti v zvezno državo Čehov, Slovakov in Rusinov. Istčasno je minister pozval narod, naj ohrani mir in naj ne stori ničesar, kar bi moglo škoditi ciljem in zahtevam naroda v teh krajih.

DROBNE NOVICE

Vse hribe nad 700 m je pokril v Bolgariji sneg.

Na španskih bojiščih zadnje dni nič pomembnega.

Zgoraj je sloviti frančiškanski samostan v južnofrancoskem Toulouseju.

V novi italijanski stanovski zbornici bodo zastopane tudi italijanske pokrajine iz Vzhodne Afrike, Tripolisa, Somalije in Abesinije.

Limbarski:

Razdejanje

(Povest iz domačega življenja.)

»Tedad bova obračunala. Najprej bom poskušal z lepo besedo, z rahlim opominom. — Toda Rožane ne bom več prizanašal,« se je pričel jeziti na sosedu. »V kratkem roku mi mora poravnati vse dolg, sicer bom uvedel sodno postopanje.«

»Nisem mislila, da se je znal tako potuhniti.« — Ida je zardela, kot bi se sramovala. »Kdo bi mu zaupal!«

Saj bo svojo neumnost tudi drago plačal. Oziral se ne bom na nobeno prošnjo, noben izgovor mu ne bo pomagal.«

»Posestva je škoda,« je menila mati županja in namigovala sestri, naj spet ogreje Rožanca.

Ida je odklonila, češ, da se ne bo poniževala pred zarobljenim sosedom. »Kmetijo svu bomo pa tako raztrgali,« je Svetlin soglašal s svakinjo ter ji naročil, naj mu pošlje v sobo Nandeta, čim bo opravil večerno delo. »Pa ne, da bi mu katera poprej kaj oponasil,« je zabičal obema.

Pričelo se je večeriti. Ida je iskala hlapca okrog hleva; klicala ga je, a odgovora ni bilo od nikoder.

»Ga že ni, je že šel,« je sporočila svaku. Gospodinja je zahtevala, naj gre ponj v koč, kjer naj kade resno besedo.

Svetlin je že ogrinjal suknjo, da bi ustregel svoji ženi, a jo je odložil, češ, da po bajtah ne bo stikal za hlapcem.

Nande je bil tisti večer dovršil svoje delo poprej kot po navadi. O mraku je bil že v koči pri svoji izvoljeni nevesti. Prišel je nenavadno obložen; odpel si je površnik in postavil na mizo steklenico vina. Na prsih se mu je bočil predpasnik, za katerim je tičal hlebec belega kruha; iz žepov pa so mu molele klobase in prekajena svinjetina.

»Vam pa tole!« je vrgel materi zavitek, naj

pripravi čaja. »Pa hitro in vsakemu obilno merico!« je naročil in sedel k Albinu.

Ko se je mati mudila v kuhinji, sta se izvoljena marnikaj pomenila. Naročala sta si lepo opravo, izbirala poročne prstane, kupovala obleko in pripravljala ženitovanje.

»Saj bi se ne ženil, pa sem naveličan službe,« je omenil Albin.

»Jaz pa tudi,« je bila enakih misli.

»Služba je služba; najboljša je pasja mati, najslabša pa še imena nima,« je zabavljil Nande. »Pri Svetlinu ni doslej ni bilo sile; zaradi dediščine pa se zdaj kar nič več ne poberemo.«

»Zavidajo ti jo; Svetlin je tak, da bi sam vse najrajši pograbil.« — Albina se je bala, da bi mu zaradi tega ne škodovali.

Pomiril jo je, da se mu Svetlina ni treba bati. »Kar hvaležen naj bo, da sem tibo,« je namignil važno. »On že ve, kdo lahko upihne njegovo slavo...«

Albina ga ni umela, pa tudi ni marala pojasniti.

»Kje pa hraniš tisto?« ji je pošepnil.

»V postelji med slamo pod blazino...«

»Ali vedo mati?«

»Ne vedo,« je zankala.

»Glej, da ne bodo izvedeli!« ji je zabičil, ko je bila starka že med vrati. Lonec s čajem je postavila na mizo in nalila skodelice. Nande je pridelal vina in sladkorja.

»Zdaj pa le po njem!« je dvignil skodelico in namignil materi, naj prisede.

Rehtarica je bila sladkosredna ko mlada mačka. S slastjo, ki se ji je poznala na obrazu, je srkala sladko tekočino in prigrizovala masleno štruco. Oboje ni mogla prehaliti.

Nande je izpraznil skodelico na njeno zdravje. »Poglejte, mamica, kako prijetno se nam bo go-dilo, ako porečete pametno besedo...«

»Takšno, kakršno boš ti hotel,« se mu je ovijala okrog prsta.

»Tedad mi boste zapisali hišico, v kateri boste imeli do smrti hrano in stanovanje?«

»I, seveda,« je prikimala brez ugovora.

»Pa potrebno obleko,« je Albina govorila za mater.

»Umevno!« je potrdil ženin. »Za priboljšek tudi vsako leto nekaj gotovine in v boleznih postrežbo.«

»Nato pa štirin na ramo in po vrvi v jamo,« se je šalila zadovoljna ženica.

»Kar pač vsakega čaka,« je dostavil Nande in voščil materi, da bi še dolgo žvela.

»Ali mislite že skoraj narediti?« — Rehtarica bi bila rada izvedela, kdaj bo poroka.

»Kadar vi hočete,« ji je olajšal radovednost.

»Ako pojdemo jutri v sodnjo zaradi prepisa, bova v nedeljo že lahko na oklicih...«

Kakor mraz je spreletelo Rehtarico nekaj po vseh udih. Tako hitro še ni mislila oddati. Poprej se mora o tem še pomeniti s kakim izkušenim človekom. Murn je dober svetovalec in koliko ima že drugih prijateljev, ki bi ji kar zamerile, ako bi jim ne prinesla na krožniku te novice. Starka je eličila mlinskemu kamnu, kateremu škoduje, ako se vrli prazen brez žita. Vsa je bila srta, kadar ni bilo kake posebnosti za radovedne vaščanke, ki so jo od dneva do dneva željno pričakovale.

Nandetu pa ni bilo prav, ker mu starka ni takoj odgovorila. »Ne vem, čemu je treba še pomišljati!« — je mrmral in utihnili, ne da jc povedal do kraja. Zunaj prd vrati je nekaj zaropotalo.

»Nekdo je prišel!« — Rehtarica je čula stopinje in začela pospravljati po mizi.

»Čaj lahko ostane, drugo pa skrijte!« je Nande hitro naročil materi. Sam pri sebi pa je godrnjal na prišleca: »Prav zdaj te je bilo treba!«

Sledilo je rahlo trkanje na vrata.

»Noter!« se je oglasila gospodinja. »Saj nismo zaklenjeni!«

Orožnik je odprl vrata in stopil na sredo sobe. Jamnik, ki je prišel za njim, je ostal pri vratih.

PO DOMOVINI

Z mariborskega sadnega sejma

Skupaj s perutninarso razstavo je te dni v Mariboru tudi običajni sadni sejem. Sadjarji so morali letos Unionski verando, na kateri se ta sejem sicer vedno vrši, prepustiti perutninarjem, sami pa so se umaknili v dvorano Zadrške gospodarske banke. Zaradi manjšega prostora so tudi letošnji sejem priredili v skrajni obliki, vendar pa tudi tako zadovoljuje prireditelje in obiskovalce. Zanimanje za sadno razstavo in sejem je prav veliko, bilo bi pa lahko še lepše, zlasti z ozirom na to, ker so zaloge sadja pri sadjerejih sedaj že precej izčrpane, na sejmu pa dobe tako zasebniki, kakor tudi trgovci še dovolj sadja.

Kakor na vseh dosedanjih, se tudi na letošnjem sadnem sejmu najbolj postavlja sadjerejska podružnica v St. Petru pri Mariboru, kateri so se letos pridružili tudi Limbušani. Ti sadjereji iz neposredne mariborske okolice so razstavili svoja namizna jabolka v ameriških zabojih po sredini dvorane. Po kakovosti in opremljenosti je sadje na visku, kar priznavajo tudi mariborski meščani, ki zelo kupujejo te zaboje. O tem svedoči že danes, drugi dan sejma, prazni prostori med seboj. Enotna cena tem namiznim jabolkom je 7 din kilogram. Krasno sadje je razstavila Banovinska vinarska in sadjarska šola. To so izbrani plodovi, vloženi v papirno raznobarno volno in sicer so razstavljene Ontario, rumeni belefuer, Baomanova reneta, Jonazan in Londonski peiping. Cena temu izredno lepemu sadju je 10 din kg. Razne sadjarske podružnice iz Stajerskega pa razstavljajo trgovsko blago v holandskih zabojih, kakor se po navadi izvaža

v tujino. Tu so samo vzorci sadja, ki ga imajo podružnice, oziroma njihovi člani, doma na prodaj. Iz seznama, ki ga dobi, kdor se zanima, na vpogled, je razvidno, da predstavlja jo ti vzorci okrog 100 tisoč kg jabolk, ki jih imajo sadjarji še v zalogi. Določili so ceno 3 do 5 din, kar sedaj, ko je sadje po večini že razprodano, nikakor ni pretirano ter je upati, da bodo zahtevano ceno tudi dobili. Zanimanje je med kupci precej ter bo ta sejem gotovo pomagal našim sadjerejem, da bodo svoj pridelek vnovčili po primerni ceni.

Zaupajte hranilnicam svoj denar

Ko se je pred dobrim mesecem toliko govorilo o vojni, je zopet vse drlo v hranilnice, češ dvignimo, da ne bomo ob denar. Kaka nespamet! Ravno v primeru vojne morejo vlagatelji, ki dvigajo denar, priti v veliko škodo. Samo par zgledov iz svetovne vojne. Med vojno in po vojni so mnogi dvignili denar iz hranilnic, ker so zgnali glas, da bo denar v hranilnicah zgubljen. Denar — papir so držali doma v skrinjah. Prišlo je žigosanje. Tisti, ki so denar držali doma, so zgubili pri žigosanju 20%, tisti, ki so denar imeli v hranilnici, niso zgubili nič. — Še drug zgled. Nek kovač na Dolenskem je papirni denar držal doma zato, da bi ne zgubil 20%. Pozneje pa je prinesel denar v hranilnico, da bi zamenjal za nov denar. Dobil je odgovor: »Vaš denar je danes prazen papir brez vsake vrednosti. Nekdo drugi pa je tole pogruntal: Avstrijske bankovce je zamenjal za nemške marke. Dobil je deset bankovcev po 100 mark. Tudi ta je po več mesecev prinesel nemške bankovce — čisto nove — v hranilnico, da bi jih zopet zamenjal; dobil je odgovor: To je papir brez vrednosti.

Po zaslugi sedanje vlade so hranilnice dobile toliko gotovine, da bi popolnoma zadostovalo za kritje nučnih potreb, ako bi samo tisti dvigali, ki res potrebujejo, in bi drugi, ki denarja nujno ne potrebujejo doma, vlagali. Vse bi spet šlo gladko, kakor pred 7 leti. Takrat so hranilnice letno prejemale najmanj toliko vlog, kakor so drugi dvignili, pa je vsak dvignil

kolikor je hotel. Če danes hranilnice te ne morejo vsakezu izplačati vse vloge, so tega krivi vlagatelji, ki denarja ne zaupajo hranilnici.

To nezaupanje pa škodi posameznikom in skupnosti. Škodi tistim, ki bi radi dobili posojilo po nizkih obrestih v domači hranilnici. Iskati morajo posojila drugod po visokih obrestih. Škodijo skupnosti — vsej osebi. Dolej so domače hranilnice en del dobička porabile zato, da so dobili podporo tisti, ki jih je zadel nesreča, požar itd. Domača hranilnica je podpirala razne naprave v občini: vodovod, občinski dom, prosvetne domove, kupovale kmetijske stroje. V neki fari je domača hranilnica zidala novo pokopališče, v neki fari v Belo Krajini je hranilnica za farno lupino veliki brogat zvon. Če bi vse te naprave in poprave morali občani plačati pri davkih, kako težko bi nekateri plačali, koliko godrnjanja in jeze bi bilo v fari. — Torej zaupajte denar domači hranilnici, ker imajo od tega korist vlagatelji in vsa občina.

F. V.

Iz raznih krajev

Kal pri St. Janzu. Pred kratkim je tu umrla Ana Zupan p. d. Potokarjeva Ančka. Dalje časa je bolehal, a končno je je podlegla jetiki. Pokopna je bila tiho, skromno dekle in vkljub svoji bolehnosti vedno vesela. Težko jo bo pogrešala naša cerkev, za katere olepšavo se je ona toliko trudila. Kadarkoli je bilo pri cerkvi kakšno opravilo, je prhitela pokojna Ančka, da je napravila šopke za oltarje, zakaj ji naj bo Bog plačnik. Vsem, zlasti ga. duhovnikom, ki so prihajali na Kal, je pa priporočala v molitev.

Javor pod Ljubljano. »Jutrot je z dne 17. septembra objavilo dopis pod gornjim naslovom, kjer opisuje naše šolske razmere. Resnici na ljubo, da ne bo javnost napačno poučena o naši šoli, poročamo sledeče: »Jutrot piše, da se je komisija za zgraditev novega šolskega poslopja l. 1913 in l. 1926. v Javoru izrekla, da naj se šola zida na »Lanišeh. Res pa je, da se je komisija obratila izrekla, da naj se šola nastavi v »mežnarije, katera se naj primerno popravi. Da se to takrat ni zgodilo, je bilo krivo to, ker takrat občina Dobrunje tega ni mogla izvršiti zaradi pomanjkanja denarja. L. 1914. je prišla svetovna vojna. Po vojni je pa občina zidala občinski dom in občinsko ubojnico in je imela s tem dovolj stroškov, tako da ni mogla popraviti »mežnarije v Javoru in pa, ker je bil v Javoru zadosti velik prostor v župnišču, ki ga je dal župnik 30 let občini brezplačno na razpolago. »Mežnarija je zraven cerkve in žup-

»Kakor vidim, vam ni sile,« je začel orožnik. Pod njegovim prijaznim nagovorom se je skrivala globoka resnost.

»Zenimo se, ženi,« je hitela Rehtarica in ponudila orožniku stol in čaj.

Gospod Dimnik je odklonil oboje in postavil puško predse. Pozorno oko mu je obstalo na Nandetu, ki se je vidno spremenil.

»Vi ste Nande Orešnik, Svetlinov hlapec...« ga je meril z nepremičnim pogledom.

Hlapec je nemo priklimal.

»Kje imate dediščino pa vašem stricu?« ga je prijel brez uvida.

»Kakšno dediščino?« mu je trepetala beseda.

»Tisto pločevinasto škatto, zašito v vrečo...«

»Nimam dediščine, pa tudi ne strica,« je tajil z naraščajočim pogumom.

»Škatlo pa le imate,« je trdil orožnik. »Ako jo pokažete zlepa, tedaj nam je ne bo treba iskati...«

»Kar iščite jo,« je dejal kljubujoče. »Cesar ni, ne boste nikdar našli...«

Orožnik mu je zapretil: »Ako pa najdemo, tedaj bodo posledice tem hujše...«

»Sem li mar jaz tat, da stikate za meno?« je porasel Nande. »Povejte, kdo me je ovačil, da se masčujem in dokazem svojo nedolžnost?«

»To vam bodo povedali na sodišču, kadar pokažete škatto,« se je orožnik resno namuznil.

»Gospod, pri nas res nimamo nič takega,« se je vmešala Rehtarica v skrbi za svojega bodočega zeta.

»Kaj pa vi pravite?« je izkušal Albino.

»To, da je Nande nedolžen,« je odgovorila.

Premislil je je od nog do glave in vprašal: »Morda vam je pa le znano, kje je shranjena tista dragocenost?«

»Kaj me briga?« je rekla osorno in umaknila lice.

»Tedad bomo iskali,« — Orožnik je ukazal Jamniku, naj mu sledi kot priča.

»Pa zakaj ravno pri nas,« se je usajala Albina. »Pojdite k Svetlinu!«

Nande, ki je stal orožniku za hrbtom, ji je namignil, naj pazi na jezik.

»Najprej pri vas,« je odločil orožnik. Začela sta prestavljati pohištvo ter odpirati omare in predale.

Med preiskavo se je Nande počasi približal vratom. Z enim očesom je opazoval orožnika, z drugim pa je iskal izhoda, da bi pobežnil. S skokom so se pogladi skozi vrata, toda v veži je stal orožnik z nasnenim bodalom. Moral se je vrniti nazaj in čakati tega, kar mu je namenila usoda.

Sobica ni vsebovala mnogo pohištva ter je bila naglo preiskana. Albina je zastavila orožniku pot v kamro. Stopila je med vrata in držala za kljuko. »Do tukaj, dalje pa ni več korakov!«

Zapovedal ji je, naj odneha, alcer jo bodo odstranili s silo; zakaj zakonu se ne more nihče upreti.

Dekle pa ni maralo za lepe besede. Orožnik in Jamnik sta jo zgrabila za roke in — reske! — sta jo odtrgala od vrat in postavila na sredo sobe. Pa tudi tukaj ni mirovala. Orožnika je ugriznila na roko, Jamniku pa je priložila krepko zaušnico. Ugnala se je šele tedaj, ko sta jo tesno ukenila.

»Tukaj pa le natančno!« je dejal orožnik, ko sta stopila v kamro. »Dekletovo vedenje je samljivo!«

Začela sta pri njeni postelji. Razmetala sta odejo in dvignila blazino — tukaj ni bilo ničesar. V slami na dnu pa sta otipala nekaj trdega, zavito v platno. Njune slutnje so se uresničile.

»Tote bo tisto,« je menil orožnik in ogledoval najdenino.

»Najbrž,« je potrdil Jamnik, sodeč po zunanjosti, kot mu jo je opisal oče. Sam pa ni poznal oblike očetovega zaklada.

Orožnik je poslal po očeta, ki je potrdil njuno domnevanje. »Na zunanji ni nikake spremembe,« je rekel presenečen. »Samo, če je znotraj vse tako, kot je bilo...« ga je skrbelo.

»Denarja se nisem dotaknil,« — Nande ni mogel več tajiti. Obroč, ki se je zožil okrog njega, ga je prisilil, da je povedal resnico. »Notri je še vse tako, kakor je bilo...«

Cim sta Rehtarici začeli njegovo priznanje, sta ga na mah pustili na cedilo. Najprej si ga je privoščila starka. »A takot! Kradel si, pa si rekel, da si podedoval po stricu! Zakaj si nama lagal tako nesramno? Zdaj pa taka sramota!«

Še huje je divjala Albina. »Tati! Tatvino si hranil pri meni! Pa ga še zagovarjamo, takega smradljivca!« — Kakor besna je planila preden ter ga suvala v obraz s komolecem, ker ga ni mogla obdelati z uklenjenimi rokami. Tudi Nande je bil uklenjen ter se ni mogel braniti. Rešil ga je orožnik, ki je prijel deklinjo za roko ter jo posadil za mizo.

Nato so pred pričami odprli škatto in prešteli vsebino. Manjkalo res ni ničesar. Rožance si je oddahnil in zahvalil Boga za očitno srečo. Zaklada pa mu orožnik ni mogel takoj vrniti, ker ga je moral kot »corpus delicti« poslati sodišču.

Nande je stal uklenjen pred orožnikom, ki je sedel pri mizi in sestavljal zapisnik. Potuhnjeno je gledal v tla, ko je odgovarjal na posamezna vprašanja. Rožanca je zalezal po naključju, ko je skrival denar pod kamenito ploščo. Opazoval ga je, skrit za bližnjim grmom. Videl je, da je staro nekaj shranil, o čemer pa je previdno molkal. Drugo noč je odprl znamenje z zakrivilnim železom. Zaklad je hranil nekaj časa doma v slami; nato pa se je seznanil z Albino ter ji ga izročil v varstvo kot dediščino po umrlem stricu.

Orožniku se je videlo, da njegova izpovedba ni povsem točna. Ako Albina res ni vedela, da je denar ukraden, zakaj se je tedaj upirala preiskavi njene sobice? Njena bojazen jo bila samljiva in kaže, da ji je moralo biti znano, odkod izvira bogastvo njenega zaročanca.

»Nisem vedela,« je izjavila slovesno. »Zmehaj mi je lagal le o dediščini in jaz sem mu verjela. Bala pa sem se zato, ker mi je lažnivec poprej

Rakek je dobil novo cerkev

V nedeljo 30. oktobra se je naš obmejni Rakek odel v zastave. Nad 1000 Rakovčanov je pričakovalo škofa dr. Rožmana, ki se je pripeljal posvetiti lepo novo hišo božjo. Po pričetnem pozdravu je škof dr. Rožman odšel v župnišče, nakar se je začel dolgi in slovesni obred posvečenja cerkve. V svoji pridigi je g. knezoškof tožalil narodu obred posvečenja in se je na koncu iz dna duše zahvalil

vsem, ki so kaj pomagali pri zidavi cerkve. Zanje je škof dr. Rožman takoj po pridigi daroval v znak hvaležnosti prvo presveto daritev. Naj bi z novo hišo božjo dobili Rakovčani kaj kmalu tudi samostojno župnijo in naj bi nova cerkev bila nova trdnjava katoliške vere in katoliškega življenja v važnem obmejnem kraju slovenske domovine!

nišča, kjer je središče fare, kamor spada po našem mnenju tudi šola. »Lanišec so pa na samotni v hosti, kjer ne kaže zidati novega šolskega poslopja. Zato je komisija letos, dne 2. julija 1938, odločno odklonila, in določila, da naj se šola zida na vrtu poleg župnišča, kjer je pač najbolj primerno. Ker je pa pri nas kakih 5 ljudi, ki bi radi ločili šolo od cerkve, se zavzemajo, da bi postavili novo šolsko poslopje na »Lanišec«, ki je pol ure oddaljeno od cerkve na samotni. »Jutroc ve tudi poročati da so v začetku šolskega leta 1937-38 pri komisiji, ki je bila tukaj 10. septembra 1937, odklonili predlog za zgraditev šole poleg župnišča. Resnica pa je, da takratna komisija ni bila pristojna določiti, kje naj se zida šolsko poslopje. Ta komisija je imela nalogo od okr. načelnstva, da se pouči na licu mesta o preložitvičasne učilnice, ker je bila potrebna, ker ni odgovarjala zdravstvenim predpisom. Ta učilnica je imela samo to »dobro«, da je bil lastnik te hiše dober prijatelj JNS. Zato je v tistih letih morala šola iz župnišča ven. Ko so se pa razmere predrugačile, je občinski odbor imenoval drug kraj. Šolski odbor, ki je takoj sprevidel, da mora šola priti nazaj če ne v župnišče, pa vsaj v mežnarijo, da bo zopet na primerenem kraju. Zato je morala priti komisija dne 10. septembra 1937 od okrajnega načelnstva, ki se je odločno zavzela, da se šola namesti v »mežnarijo«. O zidavi novega šolskega poslopja pa ni ta komisija mogla odločevati, ker ni bila za to pristojna. Komisija banske uprave dne 2. julija 1938 se je pa zavzela za to, da se šola zida poleg župnišča. »Jutroc in javnosti povemo, da je svet po geometru že odmerjen, in s tem je zidava šolskega poslopja najbrže že končnoveljavno odločena.

natvezil, da se zaradi stričeve zapuščine ne pobereta s Svetlinom. Srce mi je reklo, da morda le ni nekaj prav ter ste zato poslani od župana.«

»Ali je Svetlin vedel, da ste izmaknili denar?« ga je hitro vprašal orožnik.

»Ne, ni vedel,« je povedal resnico. »Tega mu nisem nikoli zaupal.«

»Zato, ker ste nameravali denar obdržati...« Nande je sramežljivo molčal.

»No, vidite, da res nisem vedela,« je povzela Albina v glasom, ki je zahteval zadostitev.

»Zato vam pa odpustim, ker ste me ugriznili na roko,« se je pošalil ter ji snel okove.

Nastal je kratek odmor in Orožnik si je od dahnul, menceč, da je pri kraju mučno zasliševanje. A spet ga je iznenadilo novo vprašanje: »Kdo je vlomil v občinsko blagajno?«

»Nihče,« — Nande je odgovoril mirno, a skrivaj se je zdrznil. »Šlo je menda za neko pomoto...«

»O kateri pa ne more biti govora, ker imamo pričo, ki je videla, kako je nekdo ponoči pristavil lestvo in odprl okno...«

Obdolžencu je zaprlo sapo. Beseda, katero je hotel izgovoriti, se je izgubila v nerazločnem jeklanju.

Orožnik ga je prijel naravnost: »Videli so vas, ko ste razbili šipo pri Rožancu v oknu podstrešne sobice in v blagajni ni bilo več denarja...«

Nande je hotel nekaj reči, pa ni mogel najti primerne besede. Orožnik ga je prehitel: »Tu vam ne pomaga noben izgovor. Krivdo vam bomo dokazali, ker imamo zanesljivo pričo, ki vas je pomala...«

Hlapec je obtičal v zanki. »Kriv pa nisem jaz,« se je vdal pritisku. »Njega primite, ki me je zato najel in plačal...«

»Povejte vse brez zavijanja. Vedite, da bo kazni mlejša, ako boste izpovedali čisto resnico.«

»Svetlin me je nagovoril. Povedal mi je, kje je blagajna in označil pot v podstrešno sobo. Sam nisem vedel tega.«

Ponikve pri Dobrepoljah. Minule dni smo dogradili vaško napajališče, za katerega smo se že 12 let borili. Napajalnik je 18 m dolg in 12 m širok, v sredini pa 2 m globok. Voda se bo skozi čistilnik precejala v rezervoar, od tam pa s črpalno dvigala v korita. Vodnjak bo okrog in okrog ograjen z žičnato ograjo. — V Ljubljani se je dne 26. oktobra poročil šef našega zdravstvenega doma in vodja poliklinike g. dr. Joža Herfort z gđ. Bistro Pavletič, hčerko sodnika v pokouju iz Nove vasi pri Rakeku. Novoporočencema iskreno čestitamo! Bog ju živi!

Reteče-Gorenja vas. 30. oktobra 1938 je bil za našo župnijo zgodovinski dan, katerega se bodo s hvalečnostjo spominjali vsi poznejši rodovi. Ta dan je bila blagoslovljena nova šola, sad za dobro stvar vnetih faranov. K tej lepi slovesnosti se je zbralo nad 400 ljudi, da so se z nami vredi veselili tega važnega dogodka. Iz cerkve, kjer so bile pete litanije, je spreved krenil pred novo šolo ob zvokih godbe iz Svetja pri Medvodah. Pred vhodom v šolo je bil govorniški oder in tribuna za častne goste. Župan Rbice je najprej pozdravil zastopnike cerkve in svetne oblasti, ki so se slovesnosti udeležili. Po županovem govoru je zapel moški zbor nekaj lepih pesmi, nakar je sledila blagoslovitev šole, ki jo je izvršil dekan M. Mrak. Po cerkvenem opravilu je bilo ljubko petje otrok, ki so ga vsi z veseljem poslušali, sledila je deklaracija »Pozdrav novi šole«, nakar sta imela lep govor inspektor Sušnik in domaći upravitelj Korenčan. Nato je godba zaznala državno himno in a tem je bila slovesnost pred šolo zaključena. Spreved je šel nato pred novi Zadrufni dom, ki so ga blagoslovili. V obeh domovih se je nato razvila prijetna zabava, ki je potekla v najlepšem redu. Tako smo po dolgem času prišli do po-

»Kako ste tedaj odprli blagajno?«

»S ključem, ki mi ga je dal Svetlin ter me poučil, kako naj odpiram. Sam bi je ne bil znal odpreti.«

»Koliko je bilo denarja v blagajni?«

»Ne vem, ker ga nisem utegnil prešteti...«

Orožnik ga je pogledal tako, kot bi mu ne mogel verjeti.

»Nisem ga preštel,« je ponovil odkrito. »V sobi sem ga pobasal v žep, med potjo je bila tema, doma pa sem ga takoj oddal Svetlinu.«

Orožnik je hotel izvedeti, koliko je dobil za plačilo, česar pa Nande ni hotel izdati, češ: pozabil sem, ne vem natančno.

»Nekaj pa je le bilo...« ga je lovil orožnik.

»Nič ne rečem. Zastonj se ne bo nihče podajal v nevarnost.« — Fant je ostal odločno pri svoji trmi.

Orožnik je opravil svoje delo. Dovrčil je zapisnik ter ga spravil v usnjeno torbo. Nato je zapovedal obdolžencu, naj mu sledi v imenu zakona. Zasliševanje, ki se je nadaljevalo na orožniški postaji, je trajalo v pozne nočne ure. Nande je moral izpovedati vse do pikice, kar ga je silno utrudilo. Ostanek noči je prebil v orožnikovi kleti na otepu slame.

XI.

Na Rovišču je bilo tisto jutro kakor po viharju noči. Ljudje so se že na vse zgodaj zbirali po vasi, stiskali pesti in grozili Svetlinu. »Sleparja imamo v svoji srediti,« so se gražali in zahtevali revizijo občinske blagajne.

Rožancu ni bil iznenaden, ko je stopil zjutraj orožnik v njegovo hišo. Natančno je izpovedal, kako je našel ono noč razbito okno in izpraznjeno blagajno. Svetlina se mu ni bilo treba bati; njegova zvezda je ugasnila ter ne bo nikdar več zasijala.

trebne nove šole, kjer se bo vzgajala naša mladina po načelih velikega prijatelja in preporoditelja našega naroda svetnika Šlomska, ki je zapisal zlate besede: učenost brez čednosti je cvet brez sadu. Zato naj nova šola vzgaja mladino predvsem v čednostih, da bo Bogu in poštenim ljudem draga. Iz take mladine bo potem vzrastle rod, v značaju trden, ko jeklo, v veri nepremagljiv, v ljubezni do Boga pa goreč kot plamen. V to naj pomaga Bog! Prosvetno društvo je svojega zaslužnega ustanovitelja in dolgoletnega predsednika svetnika Janeza Meršola izvolilo za prvega častnega člana in mu je ob priliki blagoslovitve nove šole izročilo krasno diplomu, delo znanega slikarja Bradaka iz Kranja.

Begunje pri Cerkljici. Uboga Menišija! Prav v temeljih so se zamajali tvoji stebri! Še ves svež je grob gosp. župnika, pa smo zopet razvili črne zastave ter šli v Ljubljano k pogrebu dr. Debeveca, ki je bil naš rojak. Kako rad je vedno prihajal k nam! Zajokali smo ob njegovem grobu. Najboljši nas zapuščaj in odhajajo... — Pred dobrim tednom pa je umrl v bolnišnici Debevec France — Kranjčev gospodar — iz Begunj in so mrtvega pripeljati domov. Bil je izredno nadarjen in moder mož, kakršnih je le malo. Dolgo let je bil cerkveni ključar ter šolski in občinski odbornik. Pošten in vester je bil do skrajnosti. Vsi naši časopisi so imeli odlično mesto v njegovi hiši. S Kranjčevu hišo odkrito žaluje vsa Menišija. Naj uživa dobri in verni katoliški mož večno veselje pri Gospodu!

Kompolje. V Ameriki se je smrtno ponesrečil naš rojak Hočevar Jože, ki je prišel pred tremi leti v domači kraj po svojo izvoljenko, s katero se je v farni cerkvi v Dobrepoljah poročil in z njo zopet odpotoval nazaj v Ameriko. Pokojniku naj sveti večna luč! Kakor smo že poročali, bomo gradili v naši vasi šolo. Ban. upravo prosimo, naj čim prej pošlje komisijo, da izbere potrebno stavbišče za šolo. Sedaj, ko smo v glavnem pospravili poljske prideleke in nam je vreme naklonjeno, bi lahko že pričeli z dovažanjem potrebnega materiala. Ves gradbeni material bomo sami darovali. — Neprestano se čujejo pritožbe od našega kmečkega ljudstva, da mu delajo divji merjasci ogromno škodo. Da bi uničili te velike škodljivce, so napravili lovci pogon na te divje prašiče. Sreča se je lovem nasmejala. Marolt Anton iz Podgore je ustrelil ščetinarja, ki je tehtal 146 kg.

Loški potok. V deževni in temni noči med 28. in 29. oktobrom se je prikradlo več vlomincev na Hrib v Loškem potoku. Najprej so vlomili odprli kovčarnico pri Lavriču, da so si oskrbeli razno železno orodje. Ob 11 ponoči je pa od Blok sem pripeljal tovorni avto

»Zakaj niste vlomna naznanili?« se je čudil orožnik.

»Javil sem ga županu, ki je takoj osumil mene, češ da sem denar ponesveril. Zato sem zahteval, naj naznani zadevo orožnikom, pa se ni zmenil za moje besede. Stražil me je, kakšne sitnosti bodo nastale zavoljo tega, ter me je naposled pregovoril, naj trpiva škodo oba, vsak polovico.«

»In vi ste na to pristali?« je poizvedoval orožnik.

»Moral sem; nisem si znal pomagati. Slepar me je imel popolnoma v oblasti.«

»Kje ste dobili denar, s katerim ste dopolnili blagajno?«

»Svetlin mi ga je posodil.«

»Mhm!« — Orožnik je bilo na mah vse jasno.

»Izkoriščevanje! Umazanec je izrabljaj njegovo nevednost ter mu jemal denar iz žepa. Tako početje zasluži pač najstrožjo kazen!«

Svetlin je vstal tisto jutro nenavadno zgodaj. Prva pot mu je bila v hlev do hlapca, a njegova postelja je bila prazna. »Lepo je začel!« je godrnjal nejevoljno. »Kar v bajti naj ostane!«

Pred hlevom ga je čakal orožnik. »Pa tako zgodaj?« ga je nagovoril. »Ali ste vi za hlapca?«

»Ako drugi ne delajo, moram pa sam,« je meril na hlapca.

Orožnik ga je razumel, a ni rekel nobene besede.

Šla sta v stransko sobico, kjer je bila občinska pisarna. Svetlin še ni slutil nad seboj temnih oblakov. Orožniki so se pri županu redno oglaševali. Skozi okno se je videlo navzdol proti Rožancu in pred njim na mizi je ležal načrt, kako mu bo razkosal zemljišče. Vknajžje se mu bo na najboljše zemljo in zahteval dražbo.

Ponudil je orožniku stol, ki ga je vljudno odklonil. »Prišel sem zaradi neke važne zadeve,« je začel po resnem molku. »Pred časom vam je bilo vlomnjeno v občinsko blagajno...«

(Nadaljevanje sledi.)

še druge luppe. Tako pomnožena banda je po 11 začela z delom. Vlomljeno je bilo istočasno na 4 krajih. Dobili so neke lesto in zgoraj nad vrati pri občini prišli v občinsko vežo, a od tu jih je z kričanjem pregal sluga. Zaradi čujčnosti sluga niso v občini dobili ničesar. Pri županu Bartolu so vlomili skozi klet in prišli v gostinjske sobe. Odprli so predale, pa drobiž pustili, večje vsote k sreči ni bilo spodaj. Ukradli so županov kožuh in nekaj manufakture. Tretji vlom je bil pa v Kmet. društvo. Prodajalka je čutila na cesti avto, ki je pa ves čas ropotal tako da ni slišala, kako so v trgovini ropali. Glavni cilj je bila blagajna. Z malim vrtnim strojem so prvo blagajno navrtali in s krampi razbili. Tudi druge blagajne so se lotili. Ta čas je pa občinski sluga prišel iz občinske pisarne in začel klicati ljudi. Nekateri moški so prišli v bližino, videli so v prodajalni luč, niso se pa upali v trgovino, ker so bili brez vsakega orožja. Storiči so poskušali tudi vdreti v trgovino Ivana Lavriča. Ko so pa začutili ljudi, so se razbežali v temni noči na vse strani. Domneva se, da je bilo vseh 6 vlomilcev, katerim so razmere bile gotovo znane. Ti so bili najbrž že večkrat v Loškem potoku. Škode ima največ Kmetijsko društvo na blagajni in ukradenem blagu za 3000 din. Avto je potem peljal proti Sodražici. Obstal je pred trgovino Levstek, kjer so gotovo nameravali vlom. Zapazili so pa v bližini nočnega čuvara in hitro pognali avto naprej. Da ni bilo v Loškem potoku nočnega čuvara, bi bila škoda zelo velika. Iz tega sledi, da si morajo posamezne vasi oskrbeti stalnega nočnega čuvara. Več let se ponavljajo manjši vlom, vsako leto po par. Vsi vloni kažejo, da je vlonilec natančno poučen o osebnih razmerah. Prav možno je, da so ti zadnji vlonilci imeli kakšnega dobro poučenega kačipota.

Mala vas pri Dobropoljah. Vsem je gotovo še v spominu lanske letošna nesreča, ki nas je doletela a strahovito točo. V vsej dobropoljski dolini je bila skoro naša vas najbolj prizadeta in smo zneli docela uničene vse poljske pridelke. Pred nedavnim je še pripravljali odbor po toči prizadetim prejel vagon bele moke, ki jo je prodajal po 275 za kg. V splošnem sta letos pridelek in letina mnogo boljše kot pa sta bila lansko leto. Zlasti žito je dobro obrodilo. Posestnik Novak Franc je izkopal izredno debel krompir, ki je tehtal 109 dkg.

Dobropolje. Odkar se k nam prestavljeni živinski in kramarski sejmi iz sosednjih Strug, pride na te sejme mnogo kramarjev in priženejo mnogo živine. Ti sejmi se pa vrše tik toškega poslopja. Opoldne, ko je na sejmišču najživahnjejši promet z živino in vozili ter vrvež sejarjev, se naši otroci, ki posečajo šolo dopoldne, vračajo v velikem strahu in nevarnosti domov; tisti pa, ki obiskujejo popoldanski pouk, se pa

ne upajo zaradi nevarnosti priti v šolo. Ob takih prilikah so se že pripetile težje nesreče. Prejšnja leta naši otroci ob sejmskih dneh sploh niso imeli pouka, kakor ga še danes nimajo na sosednji šoli na Krki. Ne razumemo, zakaj se je zopet uvedel pri nas pouk ob sejmskih dneh. Naše učitelstvo se vedno pritožuje, da stalno ob sejmskih dneh manjka do dve tretjini otrok v šoli in da je zaradi trauša in hrušča sejarjev pouk onemogočen in silno moten. Navadno ta dan itak dosti ne pridobivajo v šoli. Kakor čujemo, sta že krajevni šolski odbor v Dobropoljah in tukajšnje upravitelstvo ukrenila potrebne korake. Vljudo prosimo posvetno upravo, da ustreže naši utemeljeni prošnji, da se izognemo neprestani skrbi zavoljo naših otrok in dovolj, da ob sejmskih dneh na naši šoli ne bo pouka. Več prizadetih staršev.

Ihan pri Domžalah. Prav je, da se tudi »Domoljub« spomni Antona Bernota in njegove žene Ane, ki sta v začetku meseca oktobra praznovala 50 letnico poroke. Ob tej redki slovesnosti je bila v farni cerkvi sv. maša za zlatoporočence, med katero so lepo peli domači

pevci in katere se je udeležilo tudi veliko Ihancev, saj sta slavljenca povsod zelo priljubljena in spoštovana. Bernotov oče je bil veliko let pri ihanski cerkvi organist. Življenje obeh slavljenцев je bilo polno trpljenja, a to sta junška prenašala, kajti oba sta globoko verna in sta v tem duhu vzgojila tudi svojih petero otrok, ki vsi požrtvovalno delujejo v naših

društvih in so vsi dobri in vneti cerkveni pevci. ena hčerka pa živi v Ameriki. V Bernotovo hišo prihajajo samo dobre knjige in časopisi, Bernotovega očeta pa je treba še prav posebno pohvaliti zato, ker v njegovo hišo prihaja »Domoljub« odkar je začel izhajati. Ko se z veseljem spominjamo zlatega jubileja Bernotovega očeta in matere, jima prav priručno čestitamo in jima želimo, da bi ju Bog obrnil zdrava in zadovoljna do skrajnih meja življenja.

St. Peter pri Novem mestu. Nedavno je obhajal 75 letnico Franc Papež na Trški gori. V njegovo hišo prihajajo že dolga desetletja »Domoljubi« in Mohorjeve knjige, ki jih tako rad prebira pozno v noč. Jubilat je nenavadno izobražen in možat v besedi, kakor malokdo. Možu-poštenjaku daj Bog še mnogo veselih let!

Mirna peč. Banski upravi moramo biti nad vse hvaležni, da je dala oni znani klanec na banovinski cesti pri Ivanji vasi primerav znižati oziroma preložiti in zgraditi nov betonski most čez Temenico, kar bo v veliko korist za tovrni promet in sploh za vse občinstvo, ker bo mogoče odslej ob vsakem vremenu priti v Mirno peč; poprej je ob vsaki veliki povodnji bil ves promet ustavljen, tako da so morali občani iz Globodola in Jordankala in drugih vasi voziti in hoditi čez Vrh peč, da so prišli na državno cesto. Zaradi skalnatih tal podjetnik ni mogel svojega dela tako hitro izvršiti, kakor je pričakoval in je vse delo trajalo od spomladi do 15. oktobra. Zaposleni so bili samo domači delavci in si zaslužili nekaj denarja. Kdaj bo komisija pregledala izvršeno delo, še ni znano. — Sedaj dobimo tudi električno razsvetljavo v Mirno peč in bližnje vasi; napeljava elektrike v farno cerkev je že skoraj dovršena in že težko čakamo na to razsvetljavo, ker se približuje zima. Treba bo na merodajnem mestu podregati. — Sv. misijon, ki bi se prvotno vršil od 23. do 30. oktobra, je preložen in bo od 27. novembra do 4. decembra, kar je vsem faranom všeč, ker bodo v tem času res imeli čas udeleževati se te lepe pobožnosti. Bog daj ugodno vreme in svoj blagoslov. — Dne 29. septembra je požar popolnoma uničil posestnika Kaferle na Gradišču pri Sv. Ani hišo z gospodarskim poslopjem vred. Nesrečni ni bil nič zavarovan.

Dolsko. Na seji naše JRZ v sredo, 26. okt., katere so se udeležili naši zvesti somišljeniki, sta poročala predsednik okrajne MJRZ Česno-

Kako smo prišli v ujetništvo

Celo noč so goreli velikanski kresovi in oznanjali konce vojske. Oznanjali so tudi konec avstrijske vojske, da, oznanjali so konec avstro-ogrsko monarhije. Zgodovinski trenutki!

Na cesti, ki je peljala iz Vezzene preko Mt. Roverja - Costalte - Chiese - Casare - Vigolovatare - Valsorde proti Tridentu, je bežala avstrijska vojska, vse vrste orožja, in nepregledna množica vojakov. V dopoldanskih urah smo imeli na Lavaronski planoti še menažo, potem pa smo odkorakali proti Vigolovataru. Zanimivo je, da se polkovniku Ventourju nikamor ni mudilo, čeprav smo nepretrgano silili, da že vendar odkorakamo. Ne morem se ubraniti vtisa, da je bilo to zavlačevanje popolnoma preučeno, da pridemo v ujetništvo.

Proti večeru smo dospeli v Vigolovataro, kjer smo prenočili. Zgodaj zjutraj smo odkorakali dalje, korakali cel dan in celo noč. Kar na potu smo nekoliko počivali in dobili nekoliko menaže. V zgodnjih jutranjih urah dne 4. novembra smo korakali že proti Tridentu. Še predno se je zdaniilo, smo zvedeli, da je sklenjeno premirje med avstrijsko in italijansko vojsko.

Ko smo vojaki zvedeli to novico, smo bili naenkrat popolnoma drugi. Preje se že nobenemu ni ljubilo korakati, a sedaj pa naenkrat novo življenje. Premirje! Premirje! Zdelo se nam je, da smo rešeni iz vic, če že ne iz pekla. Kajti v tem važnem trenutku so žignile naše misli v preteklost in v bodočnost. Spomnili smo se mobilizacijskih dni koncem julija leta 1914, spominjali smo se odhoda na zalziško bojišče, strašnega Grodecka in Lvova, Kolomeje, Gorlice in Karpotov ter še drugih neštevit imen po Galiciji in Rusiji, kjer so umirali naši možje in

fantje. Koliko jih je tamkaj ostalo in nikogar ne bo, da bi poročal na njihove grobove, prižgal lučko in pomolil za njihove duše. Spomnili smo se tedaj strašnih bojišč ob Soči, Oslavje, Sabotin, Podgora, Fajti hrib, Sveta gora, Dobrdo, slovenskih fantov grob. O spomini na krvave poljanje Dalje visoke tirolske gore, Sedmere občine, Mt. Rover, Vezzena, Gerthele, Campo Mulo, Mt. Chiesa, Mt. Cencio, Asiago, Gallio, strašna soteska Frenzela, grozni Sismol, Mt. di Val'Bella, Cima Eckar, Mt. Erio, Roana, Canove, Cessuna, Mt. Lemerle, Cima tre pezzi in tako in tako dalje. Strahotni spomini za sedemnajste! Koliko naše krvi je preteklo po vseh teh krajih kamnitih gorah in rodovitnih poljanah. Le kdo bi mogel prešteti te velikanske žrtve, ki jih je moral položiti slovenski narod na oltar Avstrije. O ubogi slovenski narod najboljše svoje moči, cvet mladine, si pustil zakopane v tuji zemlji. Pod tujo ručo snivajo večni sen in čkajo vstajenja. O to so grozni spomini. A mi pa smo iz strašnega svetovnega klanja odnesli zdravo kožo. O Bog, bodi tisočkrat zahvaljen; iz teh misli pa nas vzdrami lepa slovenska pesem, katero so peli naši fantje in možje tako navdušeno, kakor dolgo že ne. Minila nas je vsaka utrujenost, samo, da je konec mučeništva. Zadihali smo svobodo. In iz naših kap so začele leteti rosete cesarja Karola. In ravno na njegov godovni dan! Pač pomembno!

Poleg teh misli na naše palle fante in možje, so se pa male misli na bližnjo in daljno prihodnost. Oh, kako lepo smo sanjali tiste trenutke, kakor nedolžni in nevedni otroci. Že smo se videli v vlakcu, ki nas pelje po vzhodni Koroški, skozi prelaz na Jesenice, že smo se videli v Ljubljani, kako nas pozdravljajo, in sprejemajo. O otroci! Že smo delali načrte za bodočnost, katerega dela se bomo najprej lotili, kako bomo zamenjali puško s plugom in brano. Sanjali, kako bo ta in oni osnoval svojo družino

in kako bomo živeli brezskrbno. O to so bile lepe sanje. Kajti kmalu smo namesto vsega tega doživeli Kalvarijo ujetništva in vse te sanje so se odmaknile daleč od nas.

V zgodnjih jutranjih urah smo pogrešali polkovnika Ventourja in podpolkovnika Tedesca in nekatere nemške častnike. Kar izginali so in jih nismo več videli. Nekatere nemške častnike smo pozneje srečali v italijanskem ujetništvu. Kam sta pa izginala polkovnik Ventour in podpolkovnik Tedesco, pa nismo nikdar zvedeli. No, saj jih nismo pogrešali prav nič.

V dopoldanskih urah 4. novembra smo prišli v bližino Tridenta, korakali skozi vas Povo in dospeli do velike ceste, ki je peljala od Levica, Pergine, Caldonazzo na Trident. Na tej cesti nas je zadržala nepretrgana kolona avstrijske vojske in veliko truda nas je stalo, predno smo si napravili prostost, da smo mogli korakati dalje. Popoldne dospemo v vas Cogno, na lepem in prijaznem gričku nad Tridentom. Ker smo bili silno utrujeni, smo hoteli nekoliko počiti. Vlegli smo se kar ob poteh in plotovih, da se vsaj nekoliko odpočijemo, da bi mogli nadaljevati svojo pot v Lavis, kjer smo upali dobiti vlak.

Mnogi smo vsled utrujenosti kar pospali ob cesti. Popoldne okrog 3 pa zaslišimo iz Tridenta velikansko kričanje in Evviva, Evviva. Tisočkrat in tisočkrat Evviva. Priluhnilo smo, kaj to pomeni. Takoj se je nam posvetilo v glavi, kaj to pomeni. Prišlo so namreč prve italijanske čete v Trident. In to kričanje se je razlegalo celo popoldne daleč v noč.

Kmalu smo se zavedli resnosti položaja. Bog ve, ali bomo nas pustili proti Bolcanu, da gremo domov. Da bi se mi tepli in bili z Italijani, ni prišlo nikomur na misel. Mi smo pa računali, da je že premirje in da bomo pa lahko prosto odkorakali proti Bolcanu, Franzensfestei, Toblahu, Beljaku in proti Ljubljani. Hudo je bilo, ker nismo imeli nobenega pro-

var in odvetnik Miloš Stare. Prvi govornik je v resni besedi obrazložil našim fantom naloge, ki jih čakajo v tej volivni borbi, posebno na dan volitev 11. decembra. Drugi je pa z duhovito in dovipno besedo spodbujal k neomajni zvestobi do narodnega voditelja dr. Korošca. Nato je pa govornik brezobzirno razkrinkal in ožigosal naše politične slovenske ter ostale jugoslovanske izgubljene brate, ki tavajo brez luči semtertje in bodo, kar je brez dvoma, pogoreli dne 11. decembra. Može in fantje so z velikim zanimanjem sledili obema govornikoma in izrazili željo, da naj nas g. kandidat v tej volivni dobi še obišče.

Kostanjevica. Naše prosvetno društvo je predzadnjo nedeljo pogostilo 80 staršev, naših prosvetnih prijateljev. — Da ima naša orožniška postaja dober nos, priča dejstvo, da so prišli na sled tatovom, ki so poleti okradli 7 posestnikov. Nekaj obleke so našli na hrvaški strani, v vasi Magovci. Upamo, da bo preiskava dognala, kam so izginili »jurji«. Tatovi bodo še ljudi spametovali, da je denar najbolj varen v domači posojilnici, kjer svojo vlogo vsak čas lahko dvigne. — Volivna razgibanost je zašla tudi v naše gorsko zakotje.

Iz naših društev

Preska. Prosvetno društvo bo uprizorilo v nedeljo 6. novembra ob pol 4 popoldne v spomin našim rajnim pretresljivo igró v treh dejanjih »Grobovje«. Godi se v slovenski vasi v starih časih. Bljnjá in daljni sosedje prisrčno vabljeni.

Dolsko. Tukajšnja Mlada KZ priredi v nedeljo, dne 6. novembra ob 3 popoldne v Društvenem domu pri Sv. Heleni igró, vzeto iz našega kmečkega življenja »Gruda umira«. — Pridite.

Poselska zveza in Slovenska krščanska ženska zveza priredita strokovno izobraževalni tečaj za služkinje. Tečaj se bo začel 2. decembra t. l. in bo trajal do srede marca. Vršil se bo dvakrat na teden, torek in petek od 20.30 do 22.30. Učni načrt bo obsegal verouk in vzgojske, zdravstvene, socialno zakonodajne, lepo vedenje, spise, gospodinjstvo, računstvo, hranilstvo, gospodinjstvo, kuhanje s plinom in elektriko itd. Prijave v tečaj sprejema Poselska zveza v Delavski zbornici in v Poselskem domu, Križevniška ulica, kjer se dobe

vega komandanta. Nemški oficirji so izginili deloma že na poti proti Tridentu, a slovenski oficirji so pa bili sami mladi ljudje. Nikogar ni bilo, ki bi prevzel polkovno poveljstvo. Končno smo se zedinili da prevzame polkovno poveljstvo polkovni župnik Martin Škerjanec, ki je sedaj že v večnosti. Ker ni bilo nikogar, ki bi užival toliko zaupanja kakor Škerjanec, se je končno udal in uvidel, da je najbolje, da on prevzame. In res. On postane polkovni poveljnik.

Jasno je bilo, da je sedaj brezmiselno nadaljevati pot proti severu. Zvedeli smo bili medtem, da so Italijanske čete prodrle od zahodnega bojišča od prelaza Tenale in da so že v Bolcanu. V soteski med Bolcanom in Franzensfeste so razstrelili več mostov in je bilo smešno misliti, da bi mogli priti iz Tridenta. Da bi pa bežali preko 2000 do 3000 m visokih gor, pa tudi ni bilo misliti. Posamezniki bi se morda rešili, ali polk bi se pa prav gotovo ne rešil. Novi poveljnik je vzel nekaj častnikov in med temi je bil tudi poročnik Leben Stanko kot tolmač za italijanski jezik. Zglasili so se pri 29. zbornem poveljstvu v Tridentu in natančno pojasnili naše stališče. Kakor je pozneje župnik Škerjanec večkrat pripovedoval, je Italijanom nekako takole pojasnil naš položaj: 17 pp. je slovenski polk in bo kot tak pripadal italski novi državi SHS. Na fronti smo se bojevali prisiljeni in smo vedeli, da mora preje ali sleje vendar priti osvobodjenje, priti mora nova država. Italijani so naše odposlanstvo zelo prijazno sprejeli. Mi smo namah postali njihovi zavezniki. Obljubili so, da bodo gledali, da nas pošljejo čim prej v Jugoslavijo, morda bomo že v kakšnih 14 dnevih doma. Rekli so nam tudi, da nimajo oni prav nič proti temu, če mi nadaljujemo pot proti severu, to je proti Bolcanu, Franzensfeste in dalje proti Beljaku. Poudarili so pa, da se jim ta pot ne zdi primerna, ker je zelo verjetno, da se bomo med potjo zapletli

RADIO LJUBLJANA

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13. Cas, spored, obvestila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Cas, vreme, poročila, spored in

Četrtek, 3. novembra: 13.20 Plošče, 13 Radijski orkester, 18.40 Slovenščina za Slovence, 19.30 Nacionalna ura, 20 Koncert na klavirski harmoniki, 20.45 Radijski orkester, 22.15 Prenos. — Petek, 4. novembra: 11 Solaka ura, 13 Napovedi, 13.20 Radijski orkester, 18 Ženska ura, 18.20 Plošče, 18.40 Francoščina, 19.30 Nac. ura, 19.50 Mednarodna unija planinskih združenj, 20 Radijski orkester, 21.10 Sonata, 22.30 Angleške plošče. — Sobota, 5. novembra: 13.20 Plošče, 17 Otroška ura, 18 Radijski orkester, 18.40 Pogovor a poslušalci, 19.50 Beseda k prazniku, 20 O zunaji politiki, 20.30 Prenos. — Nedelja, 6. novembra: 8 Kmečki trio, 9.15 Prenos cerkvene glasbe, 9.45 Verski govor, 10 Plošče, 10.30 Radijski orkester, 13.20 Vokalni kvintet, 14 Plošče, 17 Kmetijska ura, 17.30 Operetna ura, 19.50 Koncert na kitari, 20.30 Večer slovenske glasbe, 22.15 Plošče. — Ponedeljek, 7. novembra: 13.20 Opoldanski koncert, 18 Zdravstvena ura, 18.20 Plošče, 18.40 Kulturna kronika, 19.50 Zanimivosti, 20 Rezervirano za prenos. — Torek, 8. novembra: 11 Solaka ura, 13.20 Radijski orkester, 18 Radijski orkester, 18.40 Gradovi na Gorenjskem, II. del, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Vesela kronika, 20 Plošče, 20.10 Samo, prvi slovenski kralj, 21 Prenos iz Rima. — Sreda, 9. novembra: 13.20 Radijski kramel, 18 Mladinska ura, 18.40 Vojna in mir in luči mednarodnega prava, 19.50 Prirodopieni kotichek, 20 Orgle, 12.15 Koncert na violini, 22.15 Prenos glasbe.

tudi podrobna pojasnila. — Gospodinje bodo gotovo rade pustile služkinje v ta tečaj, saj bo to obema v korist.

Šmihel pri Novem mestu. Praznik Kristusa Kralja bo šmihelska mladina proslavila šele v nedeljo, dne 6. novembra. Zjutraj bo skupno obhajilo vseh fantov, posebno članov obeh fantovskih odsekov Šmihela in Smolenje vasi. Popoldne po litanijah pa bodo fantje uprizorili lepo fantovsko igró iz študentovskega življenja »Luč z gorac«. Na to proslavo je zlasti vabljena mladina!

Cerklje pri Kranju. Iz poročil, podanih na fantovskem občnem zboru v nedeljo, posne-

mamo: Odsek je imel v preteklem letu 26 sestankov, 19 telovadnih ur in 23 pevskih večerov. Priredil je eno akademijo. Fantje so sklenili z započetim delom odločno nadaljevati. — Prosvetno društvo uprizori v nedeljo, dne 6. nov. ob 3 pop. v dvorani Finžgarjevo »Našo krič«. Pred igró bo imel kratek narodno-obrambni govor prof. Terčelj iz Ljubljane. Priditelj — Knejevna organizacija JRZ sporoča, da bo v nedeljo, dne 6. nov. po jutranji sv. maši v dvorani shod, na katerem bo poročal okrajni kandidat, banski svetnik Brodar. Vsi somišljeniki, moški kot ženske, na shod vljudo vabljeni.

Raka pri Krškem. V nedeljo, dne 13. novembra po večernicah bo občni zbor našega prosvetnega društva. Na ta občni zbor vabimo poleg mladine tudi starše, ker je prav, da se ti za delo svojih sinov in hčera zanimajo. — Opozarjamo tudi na knjižnico, da jo pridno obiskujete. Saj dobite tu proti malenkostni odškodnini dobro čtivo, ki vam bo krajšalo dolge jesenske in zimske večere.

Brezovica pri Ljubljani. Prosvetno društvo priredi v nedeljo 6. novembra ob 3 in ob 8 zvečer v Katoliškem domu igró »Podrti križ«. Ker je igra nazoren dokaz, kam privede mladega človeka slaba družba, pridite v obilnem številu. Vabimo sosedna društva na obisk, ker se ta predstava v naši okolici še ni igrala.

Št. Jurij pod Kumom. Prosvetno delo se je zopet pričelo. Prosvetno društvo, fantovski ter dekliški odsek so imeli svoje občne zore. Pričeli so se fantovski večeri in obetajo biti zelo zanimivi — ravno tako tudi dekliški sestanki. Starši, pošljite svoje sinove in hčere v poštna katoliška društva. Pretekli teden smo pokopali Marijo Čop iz Podleševja. Naj ji sveti večna luč!

NAZNANILA

Koledarček Zveze fantovskih odsekov. Vsi odseki, ki so prejeli koledarček Zveze fantovskih odsekov, naj jih čimprej razpečajo in pošljejo zbrani denar po priloženih položnicah. Če želi kakšen odsek, da mu še pošljemo koledarčke naknadno, naj to sporoči z navedbo števila izvodov. Pripominjamo, da letos Prosvetna zveza ne bo izdala posebnega koledarčka, zato agitirajte za koledarček tudi med članicami Dekliških krožkov in ostalimi člani Prosvetnih društev.

najbrže v kakšne boje z bežečimi Avstrijci in Madžari in bi bilo škoda vsakih žrtev. Rekli so deputaciji, da je najbolje, da gremo proti jugu, morda do Verone. Tamkaj bomo dobili vlake in se z vsem trenom odpeljali v Ljubljano. Naravnost so nas proti Rivi, da tamkaj počakamo par tednov do odhoda v domovino.

Glede orožja je pa bilo takole: Čeprav so nas nazivali za aliate, to je za zaveznike in je bilo obljubljeno za nas izjemno stališče, vendar odložite orožje, da se ne bo naša (italijanska armada) vznemirjala. Dogovorjeno je tudi bilo, da se bo naš polk od sedaj naprej imenoval »Jugoslovanski pehotni polk«. Naslov »Cesarjevičev polk« smo prav z lahkim srcem pogrešili, kajti naš polk ni imel od tega visokega odlikovanja prav nobene koristi, pač pa so nas ravno zaradi tega prav grdo zlorabljali.

Ko pride župnik Škerjanec z odposlanstvom nazaj, nas takoj skliče in nam poroča, kaj je pri italijanskem zbornem poveljstvu opravil. Ko nam poroča mnenje italijanskega poveljstva, ki pa seveda ni bilo samo mnenje marveč pravo povelje, posebno glede orožja, smo takoj vedeli, koliko je bila ura. Toda, kaj smo hoteli? Ugrizniti je bilo v to kisló jabolko.

Pripravljeni smo se začeli da odpotujemo proti Rivi. Do tedaj še nismo videli nobenega italijanskega vojaka. Še le polagoma so pričele prihajati med nas italijanske patrulje, ki so nas opazovali, kaj bomo naredili. Torej orožje proč! Kaj se vendar pravi, če mora vojak vreti puško proč. Da ne bi prišlo orožje v italijanske roke, smo začeli orožje uničevati. Ljudem se je kar mlo storilo. Toda, kljub temu smo orožje tako temeljito uničili, da je bilo povsem nerabno. Najprvo »veršluse« ven iz pušk in ga razdri in ga razmetali na vse strani. Puške smo pa povečini prišli za cevi in toliko časa tolkli ob kamen, da se je cev ukrivila ali zlomila, kolba razhila in potem zmetali proč. Istotako smo naredili s strojnimi puškami, katere smo

dobili pred nedavnim časom popolnoma nove. Dragoceni »veršluse« razdri, razmetali in vse dele uničili. Ko smo to delo dobro opravili smo se zbrali, da odkorakamo, in sicer proti Rivi, kakor je odločilo italijansko zbornó poveljstvo. Italijanskim vojakom ni bilo nikjer, ampak smo se sami spravili v red in odkorakali. Šele pozneje, ko smo prišli iz Tridenta, so nam nali nekega italijanskega vojaka, da nam je kazal pot.

Pridemo v Trident. Ogromno vojaštva, avstrijskega in že okrož 30.000 italijanske vojske Pravijsko, da je bilo v tistih dneh v Tridentu prav gotovo nad 100.000 vojakov, saj pa tudi ni čuda, kjer sta se zgrnili v Trident dve armadi, in sicer prva armada od Assiaga, druga pa od zahodne strani, izpod Orleja in od švicarske meje. Ko pridemo v Trident, smo doživeli ponizanje, ki ga Janezi ne bodo nikdar mogli pozabiti. Stali smo na Dantjevem trgu. Mimo nas so se valile množice italijanske vojske. Med italijansko vojsko so pa prišle mimo nas tudi nekatere poncestnice iz Tridenta, seveda na konjih in s karabinkami čez rame. Ko so videle, da smo mi vsi že brez orožja so nas pričele zaničevati s prostaškimi izrazi in po nas dobesedno pljuvati z vzklík ifuj. Preje smo tolikokrat ponosno koračili po Tridentu, sedaj pa takšno ponizanje. Pred par urami še svoboden vojak čeprav lačen in raztrgan, a sedaj pa to ponizanje. Z zobmi smo škričali, posredovali pri italijanski vojski, a Italijani so se nam posmehovali.

(Dalje prihodajči)

Pri nadomestnih volitvah v Franciji je »ljudska fronta« slavno propadla. Tudi v Jugoslaviji bo tako.

Prijateljstvo za 25 let nameravata skleniti Poljska in Nemčija.

P I S A N O P O L J E

Naše škodljive rastline

Ne vem, če si imel kdaj priliko opazovati bodisi v gozdu ali po živih mejah, pa tudi na polju borbo med rastlinami za prostor. To je prava borba za stan, za hrano, za svetlobo, boj za obstanek. Ta boj začne z dnem, ko je začelo seme klti in ga bijejo rastline med seboj prav neizprošno. Močnejši zmaga, šibkejši podleže. Pa ne vedno. Včasih je kaka zunanja prilika, ki tudi šibkejšemu omogoča zmagati nasprotnika. Morda je rastlina zadelja v zemlji na kako oviro, na kak kamen, ki ga mora obiti. S tem se zamudi in baš ta zamuda da nasprotniku priliko, da prehití svojega sotekmeca.

Čeprav nismo za to, da se iz naših gozdov odstrani vsaka podrast, vsak grm, pa ne morda, ker enoličnost v gozdovih žali lepotni čuti, marveč tudi iz gozdarskih vidikov, saj se baš v grmovju naseljujejo ptice pevke in druga ptičja drobnjad, ki preganja kvarni mrčes, vendar smo za to, da se odstrani taka navlaka, ki ovira rast koristnemu drevju, ali je sicer v drugem oziru kvarna.

Med tako navlako moremo šteti krhliko, navadno krhličevje, krhlikovec, krhlikovino, krsikovino, hudolesovino, krusico, krlin, pasje, smrdel, gadov les, pesje grozdje, kačje grozdje, nagnojev les, nagnojevino, nenagnojevino, smrdeliko itd., kot jo ponekod imenujejo. Iz dveh razlogov smo za to, da se prevelika navlaka tega grma odstrani iz naših gozdov; prvič je ta rastlina, kot pravi Čilenšek v svoji knjigi: »Naše škodljive rastline«, škodljiva na dve strani: pristejati jo moramo strupenim rastlinam, drugič je pa gozdni nebodigatreba, ki raste posebno po vlažnih prostorih.

Glede prve trditve, da je krhlika strupena, se mi zdi umestno povedati, da je zastrupljanje redko in se javlja s silno, tudi krvavo drisko. Slíčen pojav vidimo pri človeku, navadno pri otrocih, ki so zavzili preveč lepih črnih jagod krhlične sorodnice čistilne krhlike ali tudi kozja češnja, drake ali metuljeve jagode imenovane. Za nas je bolj merodajen drug razlog.

Krhlika je 3—4 metre visok grm, ali celo majhno drevo z gladkim, temnopelastim in kot pravi spet Čilenšek iz belimi picicami popraskanim lubjem. Listi so po vejah raztreseni, po obliki jagasti, celorobni in gladki. Čveti so bledozeleni, zato malovidni. Iz njih se razvijajo v začetku rdeča, kasneje črna jagoda.

Les uporabljajo za ogelje, za smodnik, pa tudi za palice pri dežnikih. Lubje rabijo v zdravilstvu, kot čistilo mora pa ležati vsaj leto in dan preden ga rabimo.

Čistilno krhliko pa, ki ima lep, zelenorumen ali bledorumen gost in trd, proti jedru rdečkastoprogast les, rabijo mizarji in strugarji. Zrele jagode rabijo v zdravilstvu za sirup (čistilol).

Glede krhlike bi pripomnili še tole, da se na njenih listih razmnožujejo ozimni trosi kronaste rje. Zato je treba iz bližine njiv odstraniti vse grmovje, ki bi utegnile služiti zajedavkam kot prezimovališče. Tako češmin, navadno in čistilno krhliko.

Kako postaneš 100 let star

Razne recepte imaš za to. Najobsežnejši je morda sledeči: Bodi zmeren v vsem! Dajlje: skoraj vsi stoletniki so bili poročeni. Pojdi na deželo, iz mesta ven! O kajenu in pijači so mnenja deljena. V Parizu so zbrali 50 nad 90 let starih ljudi in so jih vprašali, če pijejo alkoholne pijače ali ne; polovica jih je rekla: da, polovica: ne. Isto je bilo glede kajenja, in prav tako tudi glede uživanja mesa in rastlinske hrane. A vseh 50 je reklo, da hodijo na dan 2 do 4 ure. Tu notri je zopet namig za podaljšanje življenja. Jeza in razburjenje pospešujeta poapnenje žil in krvni pritisk, sta torej življenju sovražna. Gotovo je, da moremo z raznimi sredstvi omiliti starostne težkoče in da moremo večkrat zna-

ke starosti odložiti. O raznih pomlajevalnih načinah zadnja beseda še ni izrečena. Imej humor in bodi dobrogled; to je prav izborno sredstvo za podaljšanje življenja in obenem še zastoj.

Šolarji bodo v Nemčiji tepeni

Vsak od nas se še dobro spominja tistih lepih časov, ko je soblale hlače po klopih in ko je švigala učiteljeva palica ne po klopih, ampak po hlačah. V tretjem razhu so pred kratkim sprejeli odredbo, po kateri se šolarji lahko kaznujejo s telesnimi kaznimi.

Hamburger Uher Zeitung, glasilo učiteljev, pravi, da bi to lahko imenovali zapoved pravega nemškega učitelja. List pristavlja, da je pravica nalaganja telesne kazni priznana načeloma učiteljem mestnih šol. Telesne kazni ne morejo biti naložene brez pridržka.

Ce se zgodi, da se mora kazen ponoviti isti dan po večkrat in na isti osebi, se je treba poprej posvetovati z vodjo zavoda. Ravno tako pa se je treba prehodno posvetovati z vodjo zavoda, kadar gre za telesno kaznovanje deklice.

V primeru, da bi učenci pokazali stalno nagnjenje do kake pogreške, bo treba pred vsako telesno kaznijo posvetovati se z zdravnikom, ki mora biti za to zaprišen. Vse telesne kazni bodo zapisali v posebno knjigo, nekatere črne bukve. Ena stvar je pa popolnoma jasna: arijski fantalini naj se dobro držijo!

Maša po radiu in nedeljska dolžnost

Ameriški časniki so prinesli poročilo iz španskega mesta Salamanke, da je sv. oče dovolil katoličanom, ki se nahajajo v vojnem območju republikanske rdečkaste vlade, izredni privilegij udeležbe pri sv. maši. Sveta maša se je namreč opravila v Salamanki ter se potom radia prenesla na razne kraje. Iz tega so nekateri začeli delati zaključke, kakor da bi v obče zadostil kristjan svoji nedeljski dolžnosti, če posluša v radiu prenos vršenja svete maše. Spričo te zmote piše vatikanski list »Osservatore Romano: Treba je raztolmačiti, da se je sveti oče omejil na to, da je dovolil služenje sv. maše v neki sobi, ki se izključno porablja kot kapela v zgradbi Radia-National v Salamanki. Sv. oče je to dovolil, da omogoči radio prenos v okrepitev in duhovno korist mnogih vernikov, ki v težkih in žalostnih razmerah ne morejo obiskati cerkve. Da pa se v tej stvari ne bi zmota širila naprej, je treba poudariti, da taki radio prenosi nimajo nič skupnega z izvrševanjem nedeljske in prazniške zapovedi. Kdor iz katekizma ali tehtnega razloga ne more na reden način prisostvovati ob nedeljah in praznikih daritvi sv. maše, je oproščen izvrševanja zapovedi, in če posluša radio prenos, ima od tega gotove koristi, s tem pa ne izvrši zapovedi, ki je na ta način ne more zadovoljiti. Iz tega torej sledi, da je brez tehtnega razloga na posebno dovoljenje vsak posameznik dolžan ob nedeljah in praznikih prisostvovati daritvi sv. maše na običajen način ter da ga od tega radio prenos ne oprošča.

d Izžrebane številke I. Zvezne loterije rejcev malih živali so bile objavljene v »Slovenca« dne 25. oktobra 1938.

NOVI GROBOVI

† Ivana Hren

Dne 27. oktobra se je za vselej poslovila iz Ljubljane in odšla po plačilo k Večnemu ga. Ivanu Hren. Bolehala je že dolgo vrsto let, tole letošnje leto pa je bilo posebno usodno za njo. Le njena izredna volja do življenja jo je držala še pokoni. V svetovni vojni je izgubila moža in rednika svojih otrok. — Štirje otroci so ji za v nežni mladosti umrli, dočim so jo trije preživeli. Kaj se pravi, težko in dolgo dobo svetovne vojne preživljati in skrbeti za nedoraste otroke, vedo le tisti, ki so to poskusili. Bog ji bodi dobi plačnik. Naj počiva v miru!

n Vi, ki zaklade sbirate iz bližnikov krvi... V Skofji riži v Trbovljah je umrl 85-letni gostilničar in posestnik Jakob Oček. — Na Dunaju je odšla k Bogu po večno plačilo Melita Niche, vdova po polkovniku. Blaga pokojnica je bila sestra Bogomile Sušteršičeve, vdove po zadnjem deželinem glavarju dr. Iv. Sušteršiču, in sestra Janka Šumana, načelnika patentnega urada v Belgradu. — V Celju je odšel v večnost provincial p. Donat Zupančič. — V Winkheimu na Koroškem je na veke zatisnil oči zaveden Slovenec, 80-letni Jak Rudolf. — Na Ptujski gori je umrl zadet od kapi dolgoletni župan Jakob Rodovšek. — Pri Sv. Petru pod Sv. gorami je na veke zatisnila oči 82-letna Ana Zorenc. — V Trbovljah pri Smledniku so djali v grob Angelo Žun, mater novomašnika Lojzeta Žuna. — V Križah je odšla h Gospodu po večno plačilo 85-letna Helena Oranič rojena Pogačnik. — Na Blokah je zapustil solzno dolino dolgoletni župan, posestnik Franc Drobnič. — V Ljubnem ob Savinji je odšel h Gospodu po večno plačilo dekan, duh. svetnik in župnik Jožef Krančič. — V Ljubljani so umrli: odvetnik dr. Ivan Šlihar, 76-letna Katarina Gabernik roj. Dev, Franc Dolničar, Marija Božič roj. Horvat, šestdesetletna državne realne gimnazije Lojzka Horn in Karolina Fabjančič roj. Bayer. Naj v miru počivajo!

KULTURNI KOTICE

PO MODERNI

Kolikor toliko posnemovalci moderne so bili!

Rudolf Maister-Vojanov, rojen v Kamniku l. 1875., vojak, general, ki je ob koncu svetovne vojne rešil Maribor, Dravsko dolino in Slovenske Gorice, da niso pripadle pod Avstrijo. Izdal je dve zbirki pesmi: Poezije leta 1904. in Kitica mojih let 1929. Zelo je znana njegova balada Tihotapec. — Cvetko Golar iz Gostče pri Skofji Loki. Sedaj živi v Ljutomeru. Njegove pesniške zbirke so: Pisano polje (l. 1910), Rožni grm (l. 1919), Poletno klasje (l. 1923). Poleg tega še: Kmečke povesti in Pastirjeva nevesta in mnogo drugega. Izdal je tudi dve drami: Vdova Rošinka in Zapeljivka. Nekaj za otroke in raznih drugih del. Njegovo glavno delo v nevezani besedi je Bratje in sestre v Gospodu, izšlo leta 1925. — Gradnik Alojzij je izdal sledeče zbirke pesmi: Padajoče zvezde, Pot bolesti, De profundis, Tihe smote. Mnogo je prevajal iz francoščine, angleščine in drugih jezikov. — Vojeslav Mole je izdal: Ko so cvele rože in Tristia et Siberia. — Drugi tega rodu so: Vladimir Levstik, Anton Novačan, Fran Albrecht, Pavel Golja, Igo Gruden.

Strite teror

Iz Jesenic in iz okolice Kamnika nam poročajo, da se je po tamošnjih obratih razpasla med socialisti vseh barv proti tistim delavcem, ki v sedanjih volilni borbi nočejo kloniti pred njihovim ljudsko-frontaškim terorjem nečedna propaganda, ki ne štedi ne z grožnjami ne z nasiljem. S pestjo hočejo ti »strokovni« pokreti ustrahovati dr. Korošceve pristaše in jih prisiliti, da bi pri volitvah oddali svoj glas za opozicijsko listo.

Ugotavljamo zato: Da je ta surovi nastop razgalil tisočkrat ponavljano laž nam nasprotnih organizacij, da so zgolj strokovne. Da je najbolj protiljudska politika njihovo osnovno gibalno. Da jim je beseda o svobodi delavstva fraza za varanje. Da je vse njihovo vpitje proti fašizmu in terorju sama hinavščina. Da so to najbolj praktične metode komunizma in boljševizma. Da so usmerjene proti svobodnemu odločanju katoliškega slovenskega naroda. Da so pljunek v obraz delavski časti in delavskemu stanu. Da je tak nastop boljševiško revolucionaren in protizakonit.

Pozivamo zato vse zavedno svobodoljubno kat. slov. delavstvo: Da se temu terorju odločno upre. Da z dejanji obsodi prostaško nasilje. Da boljševiškem nastopu slovenskih izkoreninjenec v svojih vrstah in organizacijah obrne hrbet. Da vsak primer boljševiškega volilnega terorja v naših industrijskih obratih zatire.

Pozivamo podjetja, kjer se taka agitacija vrši, da brez odlašanja v svojih obratih poskrbe, da se to ne bo več dogajalo.

Poudarjamo, da bomo smatrali dotična podjetja, ki tega ne bi vršila, za protizakonita nasilna dejanja soodgovorna.

Prosimo oblasti, da vsak primer boljševiziranja naših političnih borb zaradi čuvarja svobode vesti z odločnimi ukrepi z vsemi zakonitimi sredstvi nemudoma onemogoči.

Velik požar v Franciji

Dne 28. oktobra popoldne je v središču nesrečnega Marseilla izbruhnil grozen požar, ki je uničil osrednji del največje marsejske ulice, slovite Canebière.

Vnelo se je ob 14.15 v veliki trgovski hiši »Nouvelles Galeries«, kjer so prezidavali in spreminjali notranjo uredbo. Ogenj se je tako naglo širil, da se niso mogli rešiti uslužbenci in uslužbenke v višjih nadstropjih, ker so se prijele stopnice. Zato so uslužbenci začeli skakati skozi okna. Pri tem se je neka uslužbenka ubila. Ko so dospeli gasilci, je že vsa trgovska palača gorela. Gasilci so se spravili takoj na delo, toda ker so imeli premalo prizgaln, niso mogli ognju kaj. Oblasti so takoj poklicale na pomoč gasilce iz Toulona ter Lyona.

Ker je pihal južnozahodnik, se je ogenj začel širiti po ulici navzgor. Najprej so se vneli zastori v velikem hotelu »De Noailles«, v katerem so stanovali predsednik vlade Daladier ter več ministrov, ki se udeležujejo kongresa radikalno-socialistične stranke. Teh ob požaru ni bilo v hotelu, ker so bili ravno na seji kongresa. Ogenj je zajel hotel s tako naglico, da so komaj rešili prtljago ministrov ter njihove listine.

Predsednik vlade Daladier in notranji minister, ki so ju obvestili o strašnem požaru, sta takoj ustavila sejo kongresa in od-

NAVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

TRPEZNO polvolneno razne barve

VOLNENO v zeleni, sivi, modri in rjavi barvi

32

61

BOLJŠE polvolneno za športne obleke

KAMGARN razne barve, modro vzorčast

36

66

TRPEZNO drobno vzorčasto, priljubljene barve

KAMGARN črne in modre barve, vzorčast

50

78

Sukno za moške obleke

sternecki

CELJE 19

Naše delavstvo pa opozarjamo, da vsako tako nasilje takoj javi svoji politični oblasti neposredno, da bomo mi v kali preprečili vsako silo pesti in nasilja članov nam nasprotnih ljudi.

Svarimo pa socialiste vseh barv, ki naj vedo, da je mera naše potrpežljivosti polna. Če to svarilo ne bo zaleгло, bomo pač morali za samoobrambo uporabiti drugačna, pa dovolj učinkovita sredstva.

hitela na kraj nesreče. Tja sta prišla ob 3, ko se je palača »Nouvelles Galeries« ravno zrušila. Ker gasilci sploh niso mogli priti v notranjost, se boje, da je pod gorečimi razvalinami našlo smrt veliko uslužbencev in ljudi, ki so bili ravno takrat v trgovini. Ta čas je veter prenesel ogenj s hotela »Noailles« na »Grand Hotel«, od tu na hotel »Astoria«, zajel pa je tudi del palače, kjer ima sedež francoska državna letalska družba »Air France«. Oblasti so dale takoj zapreti ves ogromni predel, ki so ga zastražili policijski oddelki. — Začeli so izpraznjevati vse hiše in žensko gimnazijo, ki je blizu »Grand Hotela«.

Ob 16.10 je zgorel ogromni hotel »Noailles«, ogenj pa je zajel še šestnadstropno palačo banke »Société Générale«. Ob 19 se je gasilec posrečilo ogenj omejiti. Ves promet po ulici Canebière je prepovedan. Gasilci iz Marseillea in iz drugih mest so stali na pogorišču vso noč.

Oblasti so ugotovile, da so pri požaru izgubili življenje štirje ljudje: dva uslužbenca

Duhovne vaje v Domu Device Mogočne bodo: za dekleta od 5. do 9. novembra in od 26. do 30. decembra; za žene in matere od 10. do 14. decembra. Pričetek prvi dan ob 6 zvečer, sklep zadnji dan zjutraj. Oskrbnina 100 din. Prijavite se na Predstojništvo Lichtenthurnovega zavoda v Ljubljani, Ambrožev trg 8.

trgovske hiše ter dve neznani ženski. Zaradi opeklin so morali 30 uslužbencev in drugih prepeljati v bolnišnico. Boje se, da je veliko žrtv ostalo pod razvalinami. Gasilci so ponoči dušili ogenj pod razvalinami in potem začeli razkopavati. Ves osrednji del Marseillea je zaradi požara zavil v gost dim, ki se vali po ulicah. Mesto je bilo vso noč na nogah.

Glede požara, ki je zajel Marseille, se širijo najrazličnejše vesti. Po neki razlagi se je vnelo po naključju. Po drugi naj bi bili prizadeti komunisti, ki so hoteli s tem razbiti radikalni kongres, na katerem je prišlo do preloma z ljudsko fronto in do sklepa glede nove francoske zunanje in notranje politike.

Listi prinašajo obširna poročila in slike. Dosedanje preiskave izključujejo, da bi požar nastal po kratkem stiku. Službena poročila računajo, da se je pri tem požaru smrtno ponesrečilo preko 50 oseb. Do sedaj so izpod ruševin izvlekli 110 mrtvih trupel, 26 težko ranjenih, 62 jih pa še pogrešajo. Materialna škoda se računa na 30 milijonov frankov. Zgoreli so trije hoteli v osrčju mesta in to hotel »Noailles«, »Grand-hotel« in pa hotel »Astoria«, ki so bili svetovnega slovesa.

DOBRO ČTIVO

Kuharska knjiga je potrebna našim gospodinjam, da si znajo tudi ob pičlih sredstvih pripraviti tečna in izbrana jedila. Za to pripravimo knjigo »Varčna kuharica«. Knjiga vsebuje navodila in recepte za pripravo okusnih in zdravih jedil s skromnimi sredstvi. Za slabe in dobre čase sestavila Marija Remec. II. pomnoženi natis. Stane vezana 36 din in ima 222 strani. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1920. Tudi pri vsakdanjem vprašanju: »Kaj bom danes kuhala?« skuša naša kuharska knjiga pomagati vsaki gospodinjji na ta način, da ima kazalo jedil pregledno sestavljeno. Knjiga je namenjena predvsem kmečkim in delavskim gospodinjam, z uspehom jo pa bodo uporabljale tudi meščanske gospodinjje. Toplo priporočamo!

Mali oglasnik

Vaša drobna vrstica ali nje prostor velja za eukrai! Din 5.—. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje prideleke ali iščejo poslovno oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Pekovskega vajenca

politenih staršev z vso oskrbo v hiši sprejme pekarna Podobanar. Škofja Loka.

Kuharica se sprejme samostojna, snažna, z daljšimi spricvali. Ponudbe na ti. Anton Bakič, Kranj.

Kabljenec vozov za pravičnike in poljske ter druge konja ugodno prodam, Lovše Franc, Tržaška c. 47, Ljubljana.

Od treh lepih konj,

po 6 let starih, sposobnih za vsako vožnjo, prodam enega po izbiri. Hribar, Zalog 43, Komenda.

Šivalni stroji:

Pfaff, Singer in razni drugi z 20 letno garancijo, kolesa, otroški vozički in še razni drugi predmeti za vsakogar potrebni prav poceni naprodati pri »Prometu« v Ljubljani, (nasproti Križanskim cerkve).

Gepej dobro ohranjen in šajbo 150 cm, radi nabave motoria ugodno prodam. Hudo-bivnik, Suha 22. p. Kranj.

Krava mlada, breja, naprodati. — Križnik L., Stranska vas 20., Dobrava.

Deteljini odpadki

zmleti so najboljši močno krmilo za govedo, 100 kg Din 90.—. Sever & Komp., Ljubljana.

Izgotovljeni površinski Herbert, toplo perilo in vsa zimska oblačila nudi najboljši in najcenejši Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

2500 Din potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno. Pišite: »Anost, Maribor.

Čevljarska kopita

rabljena, prodaja po nizki ceni tovarna »Indust. Sv. Petra 72, Ljubljana.

Autopodjetje sprejme kmetiče-ga fanta v stalno službo za spremljevalca k tovarnemu avtomobilu. Ker je obremenjen inkasant je treba položiti 25—30.000 Din kavejve v denarji ali hranilni knjižici Ljubljanski. — Ponudbe na upravo Domoljuba pod šifro »Dolge voznice 17207.

Hlapca h konjem iščem. Porenta Ivan, Zavoglj 6, Dobrunje.

Zastopnike (ce) sprejme Lindič, Ljubljana 245. — 10 vzorcev stane 30 dinarjev.

ZA DOBRO VOLJO

Poboljšal se je. »Kaj, vaš sin je, že zopet zapri? Mislil sem, da se je poboljšal.« — »Saj se je tudi. Zadnjič so ga obhodili na tri leta, zdaj bo sedel samo poldrugo leto.

Pred sodnikom. »Če stokrat prisecete, da ste nedolžni, vam ne verjamem; prepričan sem, da je res prav nasprotno od tega, kar vi rečete.« »Gospod sodnik, jaz sem kriv.«

Brez brige. Gospoda se je vrnila z izleta in vprašala deklo: »Ali ste zmiraj dajali mački dovolj jesti?« — »Da,« reče deklo, »samo enkrat sem na to pozabila.« — »Menda ni uboga stvarca tedaj preveč gladovala?« — »O ne,« se odreže služkinja, »spojeda je papirog.«

Prihrani si: Prazno govorjenje. Nasvete, o katerih več, da so neplodni, a jih daješ le, da se izkazuješ. Silo, kjer moreš z dobroto doseči isto ali še več. Nafrta, ki se ne da uresničiti in te napravi samo nezadovoljnega. Sodbo o stvarih, katerih sploh ne razumeš ali pa premalo. Slabe izkušnje z ravnanjem po splošnih nasvetih. Nepotrebne poti z pravočasnim premislekom.

Dobra služkinja. Najbolj me veseli, da imam končno dobro služkinjo, ki je marljiva, poštena, varčna in snažna. — Kako dolgo jo pa že imate? — Drevi nastopi službo.

Vodna žaga (venecijanka)

v Kaplji pri Vranskem bo naprodati na sodni dražbi, ki bo 18. XI. 1938 ob 9. uri pri Okrajnem sodišču na Vranskem. Cenilna vrednost znaša din 63.328.—. Informacije pri Zadrutni gospodarski banki d. d. v Ljubljani.

Mlada kuharica. Novoporočena žena je prvičkrat spekla purana in ga postavila na mizo. — To si pa zelo dobro napravila in kako lepo si ga nadevala, je pripomnil mož. — »Nadevala?« se je začudila ženka, »ne, nič ga nisem, ker ni bil — volelc.

Dadič po pokojnem Blažu Patrljeviču, rojenem 15. aprila 1896 in umrlem v Severni Ameriki, se naj zglašijo v odvetniški pisarni dr. Ivo Benkovič v Ljubljani.

Dekle z dežele. Komarjevi so dobili novo služkinjo, kmetičko dekle. Nekega dne imajo goste in gospodinja ji daje točna navodila: »Če gostu kaj ponudite, se to zgodi vedno z leve strani; če pa kaj vzamete proč, napravite to vedno z desne strani. Ali ste to razumeli?« — »Da, gospa, to sem razumela, samo tega ne razumem, kako je mogoče biti tako praznoveren.«

Kupimo vsako količino

fižola, suhih gob »semenske detelje

FRAN POGACNIK d. s. o. z. v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 33 (Javna skladišča Balkan).

Dopust. »G. ravnatelj, prosim tri dni dopusta, da se oženim.« — »Čemu pa se niste oženili na dopustu, s katerega ste se pravkar vrnili?« — »Nisem si ga hotel pokvariti.«

Preveč dovoljno. »Kaj pa iščeš tu v zemlji?« — »Denar.« — »V zemlji?« — »Da, ker je mati dejala, da je vtaknila letos v vrt nad 2000 din.«

Brinje in ilge

dobite v najboljši kakovosti pri

FRAN POGACNIK d. s. o. z. v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 33 (Javna skladišča Balkan).

Na postaji. »Nosač, hitro, hitro!« — »Sem že tukaj.« — »Moja priljaga je izginila!« — »Nu, potem me pa ne potrebujete.«

V šoli. »Jaz nisem kričal.« — »Ti nisi kričal.« — »On ni kričal.« — »Jurček ponovite!« — »Nihče ni kričal, gospod učitelj!«

SANATORIUM - EMONIA

Ljubljana
Komenakega ul. 4
Telefon št. 928

Dr. Franc Derganc
šef-priznani kirurg, odpr.
Ordinacija št. 11-4.

GAMA izdelek najboljši, enak inozemskim, nad polovico cenejši, 10-letna garancija, številne vse velikosti izdeluje

Podrži Ciril, kg 147 pri Ljubli.

Trpežne čevlje

smučarske, štetilne, škornje in druge, najugodnejše dobite pri Jernej-u Jeraj, Zapoge 10

Najboljši poljedelski stroji: mlatilnice, slameraznice, repereznice i. t. d.

KREMŽAR st. Vid n. Ljub.

Zahtevajte brezplačne ponudbe!

Igralska nadarjenost. Igralska nadarjenost se baje rada podeduje. Pravijo, da je izmed deset devet ljudi nadarjenih in bi lahko postali igralci, če bi bili dani drugi pogoji. — Da, toda v življenju je že tako, da postane igralec vsak deseti.

Bliza se čas raznih nakupov za družino, dom in gospodarstvo

nudi Vam po konkurenčnih cenah: Vse vrste gornjega usnja in podplatov. Vse vrste oblačilnega blaga; moderne šofe za obleke, svila, žamet, cajge, klobuke, srajce, nogavice, krovte, flanelaste odeje, kose. Velika izbira. — Najnovejši vzorci. Postrežba solidna!

Ivan A. Grečnik - Trebnje

trgovina z mešanimi blagom.

Priporočilo. Brezposelni igralci je prosil pisatelja, v katerega dramo je nastopal, naj ga priporoči. Pisatelj mu je napisal: Priporočam tega gospoda najtopleje. Igra Hamleta, Cyrana, Svejka, klavir in biljard. Biljard igra še najbolje.

Brazplačen posel v igranju. Zahtevajte brezplačen katalog.

Harmonike od Din 59.—	Trumpe od Din 530.—	Klarineti od Din 120.—	Gitare od Din 118.—
--------------------------	------------------------	---------------------------	------------------------

MEINEL & HEROLD d. z. o. o. z. tal. tvornice glasbil

MARIBOR st. 107

V vsako hišo »Domoljuba«!

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. — Vsa kmetovalca si lahko hitro in z malimi stroški zredijo svoje prašiče. Zado- stuje samo 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zavitek 6 din, po pošti 12 din; 3 zav. po pošti 24 din; 10 zav. po pošti 72 din. Mnogo zahvalnih pisem. Uspeh vam je zagotovljen. Prodaja drogerija Kane, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

V vsako hišo »Domoljuba«!

»Domoljuba« stane 38 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, in- sate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave 40-64. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjač. — Urednik: Jože Košiček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čed.